

Előfizetési díj		
Vidékre postán vagy helyben házhoz	hordva:	
Egész évre	12	frt.
Félévre	6	„
Negyedévre	3	„
Egy hónapra	1	„
Egyes szám ára 5 kr.		

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:

Ötször hasábozott garmond sor 6 kr. ára Belyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22). Haasen stein és Vogler (Neuer Markt 11). Pesten: Lang Leopold (Erzsébet-tér 9. z.

Nyitási cikke

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:

Belső-farkasutca 76. szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”
politikai és közgazd. napilap
nyolczadik negyedévi folyamára.

A közelgő új negyedév küszöbén, a nélkül, hogy új program-adásnak szükségét látnók, egyszerűen fölkerjük lapunk t. pártolót hogy előfizetéseiket idején megtenni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fenakadás történjék.

A „Kelet”, mint eddig, ezután is hiv képviselője lesz az erdélyi részek érdekeinek, s míg mulasztatlan kötelességének tartja az anyahonnal való unio rendszeres keresztülvitele mellett küzdeni, viszont nem téveszti szem elől a historiai mult által teremtet specialis viszonyok tekintetbe vételét, s anyival inkább most, midőn a királyi biztosság megszüntetése folytán, még jobban előtérbe lép annak szükségessége, hogy minden felmerülő sajátlagos kérdés földerítését a nyilvánosság közegei, az erdélyrészi lapok, tekintsék elengedhetlen feladatuknak.

Ezt a feladatot jövőre is tőlünk telhetőleg betöltjük s munkatársaink tekintélyes csoportja remélénünk engedi e törekvés sikerét, ha t. előfizetőink eddig tanusított támogatásukban ezután is részesíresnek s maga az ország-rész intelligentiája lapunkat tekinti — mint eddig — a vidéki érdekek készséges közlönyül.

E szellemi és anyagi támogatás reményében nyitjuk meg az előfizetést.

Szász Béla,
felcős szerkesztő.

A „KELET” előfizetési ára:

Okt.—decz.	3	frt.
Egy hónapra	1	frt.
Egyes szám ára	5	kr.

Az előfizetési pénzek, legcélszerűbben postai utalvánnyal, kiadó Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Hirdetési díjainkat, hogy a vidéki t. iparosok is egyenlő kedvezményben részesüljenek a kolozsváriakkal, jövőre az egész erdélyi részeken felényire szállítjuk le, mit hazánk összes iparosainak becses figyelmébe ajánlunk.

A „KELET” kiadóhivatala.

A béke politikája.

(M. A.) Diplomatai okmányok, melyeket tulajdonosaiknak szándéka hoz a nyilvánosság elé, rendszerint nem igen nagy fontossággal bírnak. Soraikból keveset, s legfelyebb a sorok közül lehet némit kiolvasni. Diplomataink rendszerint jegyzékeiknek is azon szerepet adják, a mit Talleyrand a nyelvről mondott, arra valóknak tartják tudniillik, hogy elutkolják általuk gondolataikat.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Gr. Andrássy Gyulának

az osztrák delegáció külügyi albizottságának sept. 24-iki ülésében tartott beszéde.

(Vége.)

Mondhatni erre, hogy hisz ezek mindennapi feladatok, a miniszter becsyágyát ki nem elégíthetők. Ő (szóló) ellenkezőleg oly feladatot lát ebben, melynek szerencsés megoldása kell hogy betöltsen egy miniszter legnagyobb ambícióját. Azonban e nyilatkozatnál órást tesz a külügyminiszter minden netalán keletkezhető félreértés ellen. A program fölállításában magában véve könnyű dolog, de végrehajtani kissé nehezebb. Ez utóbbi az állam tendenciái és erőérzete iránti bizalomtól függ.

Két dolog szükséges ahoz, hogy a végcél valószínűleg elérjék. Azt a meggyőződést kell keltenünk, hogy mint jó barát megbízhatók, mint ellenség veszedelmesek tudnunk lenni. Az első a külügy, miniszter feladata, a második a delegatóké; azoké kik áldozatot hoznak. (Tetszés.)

A mi a monarchiának más államokhoz való viszonyára vonatkozó specialis kérdést illeti, szóló bár a sajtó azon hírt kelti, hogy fölötte nagy súlyt helyez a titoktartásra, még sem áttalja kijelenteni, hogy egyáltalán nincs hite a titkolódzás hatása iránt, meggyőződése, hogy oly politika, melynek végcéljait titkolni kell, gyakran alig éri meg a titoktartást (Tetszés); ellenben igen is a diskretio barátjának vallja magát, különösen más államokra való tekintettel.

A mi már most azon kronkret kérdést illeti, ha vajjon a fejedelmek berlini találkozásai alkalmával jöttek-e létre egyezségek és mineműek, — kijelenti a miniszter, hogy a találkozásnak sohasem is volt célja, hogy politikai egyezmények jöjjenek létre, hanem ő főlsége szándéka tisztán az volt, hogy az ujjonnan alakult Németország iránti őszinte jó viszonynak a berlini látogatás által világos kifejezést adjon. — Egyezkedés tehát nem történt, de igenis a miniszterek között kölcsönös nézetcsere, melyről konstataálni lehet, hogy mindkét irányban teljesen kielégítő volt. A béke föntartása iránti óhaj őszinteségéhez semmi irányban kétség nem férhet.

Mint általánosan tudva van, szóló, midőn hivatalát elfoglalta, az Oroszország iránti viszonyban bizonyos meghatározhatatlan feszültséget talált létezőben.

A Berlinben folyt eszmecsere azon öröndetes észleletre adott alkalmat, hogy bizonyos panszlavisztikus törekvések, melyek folyton rajta voltak, hogy

— Nekem úgy hiszem egy jó eszmém támadt uram. Ma löbevásárlás tartatik a bazárban, a hadsereg fölszerelése végett; Sáfának jó kinézése van, és biztosítalak uram, hogy ha réam bízod, jó áron adom el.

— Tudhatod pedig, hogy nem igen ügyes vagy az effélékben, és már gyakran megcsaltak; különben igazad lehet ez uttal. Vezesd el a lovat, tisztogasd meg, hogy mentől előnyösebben nézzem ki. A szegény állat úgy sem sok előnnyel bír. Aztán indulhatsz a bazárba. Midőn oda érsz, tarts balra a mecsetbe vezető zöld kaputól. Az jó hely lesz, kissé árnyékos.

— Mi legyen legutolsó ára Sáfának? — Ha öt vagy hat tománt hozol érette, még leszek elégedve.

Ibrahim tele örömmel urának iránta mutatott bizalmáért, utra kelt Sáfával, minél előbbi visszatérését ígérve.

II.

Ugyan e nap estvéjén, egy órával naplemente után, midőn a lég megenyhül s a csillagok kezdenek feltűnedezni az égen, Zobeida ablakában ült, bomlokát a lombozatra hajtva, mely őt elrejté a kíváncsi szemek elől; élvezettel szivta az erkélyt környező narancsfák és dusan tenyésző virágok balzsamos illatját. Szemeit az égre függeszté, mintha a felhőkből akarná kiolvasni jövője titkait, s lelke gyönyörben fűrdve, érzékenyen küldé imáját Allahhoz az őt környező szépségek láttára.

a két államot egymással ellentétbe hozzák, a nagy szomszéd birodalom mérvadó körében nem lennek támogatásra, úgy hogy a kölcsönös érdekek bizalmatlan mérlegelése mellett itt is a kölcsönös fölfogás bizalomkeltőnek mondható.

A mi Olaszországot illeti, szóló ez államhoz való barátságos viszonyunknak a legnagyobb becsét tulajdonítja. E barátságos viazonny számunkra teljesen főn van tartva és mindkét részlől teljes mértékben főnáll. Az egyetlen pont, mely e tekintetben nehézséggel jár, a római kuriának viszonya az olasz kormányhoz. Itt a magyar-osztrák kormány azon főradozott, hogy teljes nyíltsága és valóban őszinte érzelének kifejtése által elfogadhatóvá tegye nézeteit anélkül, hogy a jogosult nemzeti érzelület bántsa. A kormány mindkét félle szemben ugyanazon nyílt és tartalék nélküli hangon szólott; mert csak oly módon ígérhetett föllépése mindkét félre nézve nasznos eredményt, ha mindent került, a mi mint kívülről jövő nyomás a nemzeti érzelület méltán sértette, s a két fél közti megegyezés céljának elérését nehezítette volna. Szóló konstatahatja, hogy a modor helyességét az olasz kormány teljesen fölfogta és őszintén méltányolta. (Hát a másik fél? Sz.)

Törökországhoz való viszonyunkat a miniszter általában a legjobbnak vélte jellemezhetni. Az osztrák-magyar monarchia kelet felé hagyományos politikát folytat, melytől eltérni annyival kevesebb okunk van, mivel a megbízhatóság mellett szól. De ez ki nem zárja azt, hogy a kelet többi országaival, melyek részint a török birodalom kiegészítő részei, részint önálló államok, a legjobb viszonyt fenntartani ne iparkodnánk, s jólétük és gyarapadásuk iránt a legelénkebb rokonszenvet ne tanusítanók. Mindezen országok iránti viszonyunkat a miniszter igen öröndetesnek mondhatja.

A mi a Szerbiára vonatkozó specialis kérdést illeti, azt mondja a miniszter, hogy a hivatalos viszony köztünk és az odavaló kormány közt szakadatlanul kielégítő volt. Hogy ennek dacára az ezen országhoz való politikai viszony nem mutatkozik oly zavartalannak, mint eddig, egyesek azon hagyományos törekvésein mulik, hogy irántunk biza'matlanságot keltsen.

De e tekintetben is kijelentheti, hogy az itteni s a tulsó lapokban említett tény, mintha osztrák-magyar alattvalók Szerbia fejedelmét királynak kiáltották volna ki, elő sem tordult, s hogy az odavaló kormány megtette a szükséges intézkedéseket, hogy mindent megakadályozzon, a miben kifelé megütközhetnének!

Romániához való viszonyunkról igen megelégedetten nyilatkozott a miniszter.

Végül, hogy keleti politikánkat rövid körvonalozásban jellemezze, még körülbelöl ezeket mondotta: Határaink bármely irány felé való kiterjesztésének gondolata magától érthetőleg ki van zárva; az csak teher volna Austria-Magyarországra nézve. A kormány feladata tehát egyszerűen az, hogy a közgazdasági érdekeket előmozditsa, a közlekedési eszközöket szaporítsa és javítsa, s ez által a köztünk

Atyjának csókja kelté fel álmodozásiból.

— Mire gondolsz fehér virágom? kérdé Farik leánya fűrtös fejét ráncos ujjaiával átölölve.

— Ábrándozom, kedves atyám, nem gondolkozom. . . .

— Az ábrándozás kellemes és szép gyermekem különösen ily gyönyörű estvén, mint a mai, mely épen arra látszik teremtni lenni. De mi ez? mondá hirtelen, nem hallasz-e zenét, cithera hangokat, ott a közelben? . . .

Hallgatoztak. Valóban, egy édes, mélabus dal, mesterileg előadva zengett feléjük. Ahmed áhitattal hallgatá végig a dalt, míg Zobeida elpirulva, mint viruló rózsza zavartan morzsolá ujjai között, a kezében tartott narancsvirág bimbókat. . . .

Gyöngéd dallamos hang éneklé: „A szerelem tüze kiolthatlan. Lobogva száll föl, a lélekbe. Szemöldeid kecses ívezete száz sebet ejt a szívben.”

„Kék szemeid pillantása, ezer bajnak lesz forrása. Ha a reggeli szellő lengeti fűrted, balzsamos illat hatja át az egész mindenséget.”

— E dal elragadó, — kiáltá Farik — miután a cithera utolsó hangjai elröppentek az esti széllel; ugyan ki dalol és citherázik ily gyönyörűen? Egy imádott nő ablaka alatt sem lehetett volna mesteriebb éji zenét adni.

(Folyt. köv.)

„KELET” TÁRCZÁJA.

Fárik Ahmed szolgája.

Persa beszély
Irta Dell M.

A mult század végén egy becsületes kereskedő élt Ispahánban, kinek ügyessége, takarékosága s rendszeretete által sikerült jelentékeny vagyonra szert tennie, mely épen elég volt, hogy öreg napjaira nyugalomban éljen.

Csak egyetlen leánya volt, egy gyönyörű leány, szépségéről messze körben híres, ámbár bajos volt a felet batározott ítéletet mondani, a persza nőknél szokásos hosszú fátyol miatt.

Hanem magas, karcu termete, keskeny lábai, mozdulatainak könnyedsége feltűnően urissá, kecsessé tették megjelenését. A mi arczát illeti: az gondosan el volt fedve s nem látszott belőle egyéb, mint két élénk ragyogású szem hosszu szempilláktól beárayalva.

Neje halálakor — kit nagyon szeretett — jött, Farik Ahmed Ispahánba lakni. Nagyon szegény volt, és keresetét egy kis deszka bódében kezdé meg; leánykája ekkor csak 3 éves volt. Kimondhatlan gondnal ápolta e jó ember szeretett gyermekét, inkább ő érette, mint saját magáért gyűjté azon vagyont

s a kelet között való kereskedelemnek szabad utat nyisson. S e tekintetben a kormány törekvése gyümölcsöző volt.

Négy vasuti kapcsolat kötünk és Románia között biztosítva s az erről való egyezmény megkötése van; Törökországgal a dunai hajózási akadályok elhárítása iránti tárgyalások teljes folyamatban vannak és jó eredményt ígérnek. Ily politika egyaránt hasznos a törkököknek s a keresztényeknek; nem károsítja senki érdekeit s azért bizonyára minden oldalról meglegedéssel kell fogadtatnia.

(Vége köv.)

A belügyministerrendelete Üdvarhelyszék központi választmányához

A szék központi választmányának folyó évi sept. hó 21-én tartott ülésében 81. szám alatt hozott azon határozata, melyszerint annak kijelentése mellett, hogy a jul 1—8-ig eszközölt képviselőválasztásnál általános szavazatnöbbséget egy jelölt sem nyert, october 24—31-ig terjedő választási határidőre másodikori szavazás tüzetett ki, — Ugron József és érdektársai részéről felszólamlás tárgyává tétetvén az e részben közvetlenül hozzám intézett, s % alatt ide zárt kérvény elintézéséül ezen központi választmányt következőkről értesitem:

Mint hogy a választási elnök a folyó évi július hó 1—8-ikáig eszközölt választásról szóló jegyzőkönyv egy-egy példányát a legtöbb szavazatot nyert két képviselőjelölt számára azért nem szolgáltatatta ki, illetőleg a másodikori szavazást azért nem rendelte el, mert a választásnál a szavazatok általános nöbbsége kérdésessé vált, ezen indok pedig a választás törvényességének kérdését foglalja magában, melynek megbirálására az 1848. V-ik t. cz. 47 §-a értelmében kizárólag a képviselőház van hivatva s mint hogy a fennebbiek nyomán a központi választmányának fennidézett határozata, mely szerint az általános szavazatnöbbség iránt felmerült kérdést saját hatáskörében eldöntötte, és a másodikori szavazás eszközölésére új határidőt tűzött ki, illetékesség szempontjából a törvénybe ütközik: ennél fogva azt megsemmisitem, s minden erre vonatkozó intézkedéseit hatályon kívül helyezve, megtagyom ezen központi választmányt, hogy a július 1—8-ig terjedő határidőben megtartott választás alkalmával Ugron Gábor és Orbán Balázs képviselőjelöltek részére az illető választási jegyzőkönyv egy-egy példányának azonnali kiszolgáltatása iránt intézkedjék s a mennyiben a másodikori szavazás határnapja már közhírré tétetett volna, annak jelen rendeletem alapján tüstént beszüntetéséről a választó közönséget kellően értesítse.

Mely elhatározásomról az érdekeltek beadványuk kézbesítése mellett megfelelőleg tudósítandók.

Országgyűlés.

Pest, sept. 17.

elnök Bittó István: jegyzők Széll, Szenicey, Kiss.

A kormány részéről jelen voltak: Lónyai, Pauler, Szilágyi, Wenckheim, Trefort, Kerkapoly, Tisza, Tóth miniszterek.

Elnök megnyitván az ülést, a jegyzőkönyv vezetésével Széll Kálmán jegyzőt bízta meg, a szók jogyzásával pedig Szenicey Ödönt és Kiss Miklóst, kérvén a ház tagjait, hogy a kik a napirendben a felirati bizottság javaslata mellett szólnak, Szenicey jegyzőnél irassák fel magokat, — a kik ellene szólnak, Kiss Miklónál.

Erre a jegyzőkönyv észrevétel nélküli hitelesítése után elnök jelenti, miszerint Horváth Gyula képviselő a 30 nap letelte után végleg igazoltatott.

Ürményi Miksa abból indulva ki, hogy a trónbeszéd keretébe minden részlete a törvényhozási működésnek fel nem vehető, de a trónbeszéd azon szavai, melyek „más fontos“ feladatokról tesznek említést, kilitásba helyezni engedik, hogy a közlekedés és üthálózat lehető javítása után a már 1869-ben elhatározott csapat elhelyezés is foganatosíthatni fog, kérdi a honvédelmi minisztert: mily elvek alapján kívánja a katonai laktanyákat kezdeményezni s mikor szándékozik e fontos ügyben a kívánt előterjesztéseket a ház előtt megtenni?

Gr. Lónyai Menyhért honvédelmi miniszter azonnal kíván a jelen interpellációra felelni. A trónbeszéd jelzett értelmezését helyesnek mondja, a mennyiben ez általa is fontosnak tartott ügy iránti intézkedést a lehetőséghez képest a kormány is óhajtja. A csapat elhelyezést illetőleg a két kormánykebelében folytatott tárgyalások már megállapodásra is vezettek, — ezeknek részleteibe azonban most nem bocsátkozhatik, elégnek tartván egyelőre a következő alapelv megismertetését: az elhelyezendő csapatok létszámát illetőleg a békeállomány létszáma leendő irányadó; a költségek a közös hadügyminiszteri budgetbe vétetnek, a laktanyák építésének siettetése céljából a lovassági helyiségek és tisztalakok iránti gondoskodás a költségek felemelését teszi szükségessé, mire nézve egyes helyiségek és városok külön intézkedésre szoruló. Hogy mikor lehet ez irányban bővebb előterjesztést, azt most még meghatározni nem tudja, de ez irányban a törvényhatóságokban két vegyes bizottság is működik s azok

működésének befejezte után lehetőleg rövid időn igyekszik megtenni az előterjesztést.

Ürményi a válaszzsal megelégedve levén, az tudomásul vétetik.

Horánszky Nándor a közlekedésügyi miniszterhez intéz interpellációt a szolnok-hatvani szárnyvonal kiépítése tárgyában, kérdvén, mi oka, hogy a kisajátítást illetőleg a kellő intézkedések meg nem törtettek, — s lesz-e gondoskodva az iránt, hogy a szolnoki teherszállítási pályaudvar a Tisza partjára építtessék?

Kiadatol a miniszternek.

Paczolai János az első bírói bizottság részéről tesz jelentést, mely szerint Gullner Gyula és gr. Eszterházy István képviselők választása ügyében a bizottság vizsgálatot lát szükségesnek, s az első illetőleg Császár Bálintot, a másodikot illetőleg Radvánszky Károlyt küldi ki.

Prileszki Tádé a IX. bírói bizottság részéről tesz jelentést, mely szerint Éder Ferenc és Bötvös Károly, a választásuk ellen benyújtott kérvények elvetése után végleg igazoltattak.

Kihirdetetik a multkori szavazás eredménye, mely szerint a III. bírói bizottság tagján Mocsonyi Antal helyébe Mocsonyi Sándor legtöbb szavazattal megválasztott.

Császár Bálint és Radvánszky Károly vizsgáló bírók leteszik az esküt.

A gazdasági bizottság jelentése, miszerint az irományok két nyomdában nyomassanak, kinyomatni határozatlik.

(Vége köv.)

A reformpárt felirati javaslata.

(Folytatás.)

Szergos gondozásunk tárgyát fogja képezni, hogy mind Buda-Pest egyesítése s rendezése kérdéseiben, mind a Királyföld rendezéséül azon tekintetek legyenek döntők, a melyek egyuttal a hazza szellemi, erkölcsi és anyagi legfőbb tekintetei.

Az igazságszolgáltatás reformjának terén — nem tagadjuk — nagyon sok még a teendő. A bírói függetlenség tekintetei azt kívánják, hogy előléptetések rendszerében a kormány beavatkozásának lehetőleg szelidítésével kell befolyás biztosításuk, a felsőbb törvényszékek illetékességének; a bírói felölősségről alkotott törvényben pedig oly módosításokat óhajtanának, melyek nem hagyván számításra kívül ugyancsak a bírói függetlenség érdekeit, kellő szigorral bírnának alávetni a bírói önkényt a törvények uralmának. Igaz, eddigi mostoha fejlődésünk hiányai, kinövései lehetetlenné fogják tenni a bírói önkény mellőzését mindaddig, míg egy polgári s büntető törvénykönyv, perrendtartás és rendőri eljárás törvényhozássunk buzgalmából Felséged szentesítése folytán megannyi bevégzett ténynyé nem válandottak; ámde bizony véljük remélhetni, hogy Felséged kormányja sokkal inkább szíven fogja hordani hazánk erkölcsi érdekeit s hazai törvénykezésünk jó hírnevét a külföld előtt, hogysem még tovább is engedné rákkozni törvényhozásunkat egy büntető törvénykönyv, büntető és polgári perrendtartás mint a polgári s kereskedelmi törvénykönyv és rendőri eljárás javaslataira, a közvetlenség, szóbeliség, nyilvánosság elveinek alapján. Kapcsolatban a nemzet mind e nagy érdekeivel bizony véljük egyuttal azt is remélhetni, hogy Felséged kormányja előterjesztéseit a törvénrendszert korszerű reformjára is ki fogja terjeszteni.

Minden kétségen fölül állnak ráuk nézve, a sajtószabadság áldásai, s ámbár felismerjük sajtótörvényünk azon fogyatkozásait, a melyek mintegy öntudatlanul összejárva miveltségi viszonyaink fogyatkozásaival — a sajtószabadságot még ma nem egy tekintetben az erkölcsök rendszeres megromlójára tehetik: sokkal nagyobb súlyt helyezünk mindezek daczára az értelmi emelkedés és erkölcsi tökélyesülés azon előnyeire, melyeket a népek az értelmek és lelkiismeretek szabad fejlesztéséből az egyre haladó művelődés fejlődési menetében már jelenleg is merítenek: semhogy nyíltan ki ne jelentenek, miszerint teljes mértékben s tántoríthatatlanul fogunk ragaszkodni a sajtószabadság biztosítékaihoz, sőt támogatni fogjuk mindazon intézkedéseket, melyek az elmék szabad versenyére még ma lenyűgözőleg nehezednek. Készek vagyunk a legszigorúbb fenyegetéssel, a legrövidebb büntetői eljárás útján kéréletlenül sujtani a sajtó vétségeket s különösen a magánbecsület, a családi szentély ellen intézett merényletet: de óhajtjuk a hirtel-cautió eltörlését.

Nagy megnyugvásunkra szolgál, hogy Felséged kormányja a közélet tanodái s fensőbb tanodái oktatás s a Ludovica-akadémiai tárgyában is terjeszt elénk törvényjavaslatokat. Hisz eléggé megértettük a legújabb idők eseményeit, s a polgárosodás azon törvényeit, melyek az államok fejlődését szabályozzák: tudjuk, hogy állami jövőnk legnagyobb részét azon erőttől függ, melyet a legközelebbi időben nemzeti fejlődésünk az európai állam rendszerben ki fog fejteni.

E közmívelődést terjeszteni, fokozni, — ez tehát egyik legelőtérőbb hivatásunk! Áthatva e hivatás érzetétől, benső megelégedéssel üdvözljük a legmagasb trónbeszéd azon ünnepélyes ígérletét, melylyel ama törvényjavaslatok beterjesztését jelzeni méltóztatott: egyuttal azonban lehetetlen ki nem fejeznünk azon óhajunkat, hogy összes közoktatásügyünk

az elemi oktatást is beleértve — szerves összhangzatban, mind erkölcsileg, mind anyagilag nagyobb-szerű mérvéken részesséssé állami támogatásban, mint az eddigi történt. Ehez képest tanáraink, tanítók fizetésének korszerű felemelését, méltó nyugdíjazását, jelentékenyebb állami ösztöndíjak alapítását ép annyira elodáshatlanok tartjuk, mint tanodáink szaporítását, jobb karba helyezését, korszerűbb felszerelését; s épen ez okból leplezetlen megelégedéssel vennők, ha Felséged kormányja az eddigieknél nagyobb összegeket fogna a közoktatásügy javára az államháztartási költségvetés előirányzatának rendes rovataiban is javaslatba hozni; a mennyiben pedig a százados hátramaradás szülte szükségleteket ez uton hazánk életérdekének megfelelőleg kielégíteni nem lehetne, az első nagy beruházási költségek létesíthetése végett egy közoktatásügyi kölcsön eszközölhetéseért a nemzot áldozatkészségére hivatkoznék. Arra nézve azonban, hogy hazai közmívelődésünket a kor színvonalára emelhesük, nem kevésbbé tartjuk szükségesnek az oktatás ingyenességet illetőleg első sorban az oktatás ingyenességének behozatalát az állami tanodákba, mint az 1868. évi t. cz. némely szakaszainak revidisóját a czéltől, hogy azon akadályok, melyek az elemi oktatás kötelezettségének szigorú keresztül vitelét és egyuttal az 1868. 38. t. cz. végrehajtásának már csak megkezdését is gátolják — miként az 5% községi pótdó elétlenség, s a tanfelügyelet jogviszonyának homályosan körvonalozott volta szemben a politikai közegekkel és a felekezétekkel, — a fejlődés útjából minél előbb elháríthatassanak.

Örömmel üdvözljük azon törvényjavaslatokat, melyeket rendszeres bányá és kereskedelem s az erdészeti viszonyok szabályozása s a rendes pénz és értékgazdálkodás biztosítása tárgyában fog Felséged kormányja a törvényhozás elé terjeszteni.

Földművelésünk érdekei nem kevésbbé, mint kereskedelmünk és iparunk érdekei egyaránt szükségük egy önálló magyar nemzeti bank felállítását; sajál-nók, ha hazánk közgazdászata még sokáig lenne kénytelen nélkülözni Felséged kormányja részéről azon kezdeményezéseket, a melyekhez ez irányban, annyi életérdek fűződik.

Egész nagyszerűségében felismerjük azon hordert, melyet vasutálózatunk kiépítése — főleg kapcsolatban dél s kelet felé a nemzetközi nagy vasutálózatall — ugy állami, mint közgazdászati szempontból rejt hazánk kül- és bel- életére nézve magában. Mindazonáltal nem titkoljuk magunk előtt aggodalmainkat azon közgazdászati bonyodalmak s pénzügyi hátrányok fölött, melyek nemzetünk vagyontökéjét azon esetben fognak sujtani, ha hogy a termelés és kivitel azon nagy versenyében, melyet a szomszédállamok kifejtenek, a kamatbiztosítással épített vasutaink igényelte roppant pénzáldozatok daczára sem lenne képes, kellő közlekedési vizut- és csatornarendszer hiánya miatt, termelésünk magát értékesíteni.

(Vége köv.)

A szolgabírói hivatalok hatásköre.

Jól rendezett államban a társadalmi jólét biztosítása kétségkívül az igazságszolgáltatás és köz igazgatás egymást karöltve támogató kölcsönös segélyezésében található fel.

Az egyéni jogvédelemre s a társadalmi czél kivitelére hivatott közegek igazságszolgáltatásnál a bíróságok, közigazgatásnál pedig a polticai hatóságok különbözhetnek ugyan eljárásaikban egymástól, de működésük által ugyanazon czél felé párhuzamos irányban egymás kölcsönös segélyezésére kell törekedniök.

Maga a törvényhozás szintén garantiát nyújtott erre nézve, midőn az igazságszolgáltatást elkülönítení határozta a közigazgatástól, mi által az eljárásra nézve különböző ezen két kormányzati ág közegeinek önállósítását, az egymáshoz kölcönös viszonyt, a köz és társadalmi jólét alapját biztosította.

A bíróságok s közigazgatási hatóságok önálló hatáskörre tehát törvény által van szabályozva. A gyakorlati életben mégis ezzel a bomlokegyenest el lentétes eljárások annál fogva pártolásra nem méltathatók, sőt károsoknak tekintendők.

Ezért — mennyiben a hírlapirodalom térszűke engedi — e tárgyhoz hozzá szólni földadatunk, kezdvén a szolgabírói hivatalnál mint a közigazgatás első fokú közegénél, de egyszersmind ennek valódi bazissánál.

A táblabírói korszakban megszokott patriarchalis eljárás a multban mi dicsőért sem szerzett közigazgatásunk számára, melynek hézagai leginkább a szolgabírói hivatalokban mutatkoztak, ezeknek könnyed természetű, de biztosságot nyújtani nem tudott eljárásaikban.

Könnyű volt, mert a jog és igazságszérzet csupán subjectívításra volt bízva; boldog csak azon kerület lehetett, melynek igazságszérzetével megáldott szolgabírája volt, ma sok ellenkező sorsban részesültek; a tekintély külsőség szerint vétetett bírálat alá; a hang, név elég volt a parancsok keresztülvitelére. Mert a szolgabíró személye a kerület féltetésének tekintetett. S mind ennek daczára biztos nem volt, mert a kölcsönös függés, az ezt szabályozó törvény hiányzott.

De a mez végre is lemállott az idő előhaladtával, s a cultur világban bárki szabad szemmel nézhetette s bírálhatta eljárásainkat.

A törvényhozás a nemzetnek teljesítette annál fogva kívánalmát, midőn közigazgatásunkat szintén az európai színvonalra emelendő, a törvényhatóságok rendezéséről szóló törvényezük megalkotása által elvilág bár megközelíthető álláspontot biztosított, oly álláspontot, melyen ez idő szerint megállhatni.

Ezen törvényezük szabja meg a szolgabírói hivatal hatáskörét, más hatóságokhoz és bíróságokhoz való viszonyát. törvényszerű eljárását s a czélt, melyre hivatva van. Miből tisztán és világosan látható, hogy az új szolgabírói hivatalok többé nem a régi önkényuralom kifolyásai, hanem a törvény alatt, a törvény tiszteletben tartása, ismerete s hatáskörükbeni alkalmazása által tekintélyt érdemlő közegek, s azoknak is kell lenniök.

De bárha e t. czikk alkalmazásba is vétetett, óhajtani valók a gyakorlatban még sok marad.

Sok szolgabíró nem ismeri utatáskörét még ma is, s csak kevesek tartják meg a rendeleti szabályokat.

S az ily állapot kifolyása és következtése önként érhetőleg az, — mit kevés kivétellel majdnem mindenütt kell tapasztalnunk, hogy a szolgabíró, ki saját kerületének önálló tisztviselője bár — számban nem vétetik, gyáva és parancsolatra váró bábbá törpül. Hasonló hivatalok, bíróságok, megkeresvényeket hozzá intézni egyenesen aláereszkedésnek tekintenek, — azokkal az alispánnál alkalmazatlankodnak: halmozák ott a teendőket, mi által az ügyek ellátása késlelést szenved, igen természetesen; holott az eredmény egyre menne ki, ha a szolgabíró értve hatáskörét, egyenesen tenne s parancsolatokat csakis felsőbb hatóságokhoz közvetlenül tartozó ügyekben fogadna el.

Nem egyszer tapasztaljuk, hogy a szolgabírónak nem csupán közvetlen előjárója az alispán, rendelkezett, hanem árvaszék, közgyám, adóhivatal, pénzügyérsg sat. — még általán a rendőrség is. Az önbizodalmatlanság ily jelei által nem lehet kétkedniök, ha a hivatal méltósága aztán aláásatik, s a tekintély, melynek fontartására ez hivatva van csökken. Az egyformátlan s változatos eljárás gyengíti a hitelt ugy a törvényesség terén, mint a társadalmi életben.

Az idézett törvényhatósági törvényezük az egyöntetűséget és hatáskört körvonalozva az ide vonatkozó fejezetek rendén világosan megállapítja, hogy minő a mostani szolgabíró állása s teendője.

Hogy az egyöntetűséget biztosító e t. cz. a gyakorlatba is alkalmazásba vétethessék, szükség lenne oly utasításadás az illető szolgabírói hivatalokhoz s intézkedések keresztülvitele, mely szerint az egyén, ki ezen állásra hivatott, ismerje s érezze szintén hatáskörét — magát bábbá formáltatni ne engedje; a tett, szorgalom s a törvények ismerete által hatáskörében önállóan igyekezzék kiemelkedni a mindennapiasságból: választóinak bizodalma épen az önállóság eszméjének hirdetésében s védelmezésében önpéldája által érdemesítse magát. Nem pedig csupán a kormány lábujja ként mozogjon, hanem mint külön test feje ennek eszélyes vezetése által hasznos szolgálatot nyújtani s biztosítani képesített legyen. A szó teljes értelmében „szolga“ s „bíró“ is tudjon lenni!

A felsőbb folyamodású hatóságoknál végül óhajtanó lenne, a szolgabírói hivatalok ezen elhivatásának szemelött tartása; hogy csak oly ügyekbe avatkozzanak, melyek ellátása közvetlen saját hatáskörük érdekét érinti s minden a szolgabírói hatáskörhöz tartozókat egyenesen és közvetlen odautasítani törekedjenek. Mert a jó közigazgatás bazisa csakis a jól rendezett s tisztesség által környezett szolgabírói hivatal lehet. Est modus in rebus.

— r. — I.

A selmeci erdőszeti akademia.

(Vége.)

Ez idő szerint csak a gyakorlati erdőszet szolgáltathat tanerőket az akademiának; de hogy innen mily keveset lehet várni s hogy fiatal erdőszetünknek mennyire szüksége van magának is minden tehetségre, eléggé mutatja azon körülmény, hogy a magyar erdőszet egyik alapítója s az e téren megindult üdvös mozgalom egyik éltető eleme Wagner Károly is kénytelen volt elhagyni akademia tanári székét, hogy mint látszik, a gyakorlatban, a hátrahagyott nagy úrnól, még nagyobbab töltse be.

Szóval, bár mily üdvösnek tartunk is erdőszeti akademiánk korszerű átalakítását, vérmes véleményekkel ennek közeli megtörténte iránt nem lehetünk. S a mi e hitünkben még inkább megerősít, az azon jelenség, hogy még a szokott és szükséges igaztás is hiányzik ennek érdekében; még azon szűkebb körben is, melynek véleménye egyedül lehet illetékes e tárgyban. S itt minden esteire az akademiái ifjúságot illeti első sorban a vád; hisz ő volna hivatva először adni kifejezést az újítás szükségességének, mert ő érzi legjobban a mostani abnormisz állapotok súlyát. Az akademiái ifjúságnak azonban el lenkezőleg ugy látszik a régi rendszer minden abnormisság mellett is tetszik, mert a vizsga rendszernek egyebek között azon nagy hibája is megvagyon, hogy kényelmes kibuvót nyújt még az önvád terhe

alól is. Hogy lehetne már most várni békétlenkedést ezen rendszer ellen, azon ifjúságtól, melynek eszményképe már is a mult századokbeli külföldi egyetemek életéből eléggé ismert bursch élet s azon szellem, mely még hajdan is, mint a fiatal kor léha könnyelműségének, akadályt nem ismerő kicsapongásainak s goromba hőbortjainak összefoglalója ismeretes. S mennyivel sötétebb képet mutat szükségkép ezen burschenschaft a 19. század keretében. Mert a hajdani bursch szellem, a főleg eredeti hazájában, bizonyára birt alappal az akkori társadalom nézetek között s minden esetre korának egyik babár sajátosságos jellemvonásaként tekinthető. Épen ezért az akkori bursch-ot, mivel nem érezte lépten-nyomon magaviseletének természetellenességét, még botránys kihalásában is nem annyira az erkölcsi érzet hiánya, mint inkább a derült önfeledtség jellemzi. E mellett míg a balban tartott kancsó mellett a kard nem hiányzott a jobb kézről, volt valami férfias a bursch szellemében, mely árnyoldalait nagy mértékben enyhítette. A mai burschnak már jobbját is a kancsó foglalja el s jellemében is a derült önfeledtséget sok tekintetben a megrogzított érzéketlenség váltotta fel. Igen természetesen, mert idegenszerű helyzetében mindenütt elítélő véleményre találván, ezzel dacolva csak egy bizonyos foku erkölcsi és érzet arán tud. Egyes esetekkel illusztrálni ez állításokat, bár tehetnők, nincs szándékunkban; csak azt az egyet kérdjük meg, lehet-e várni magasb törekvést s ne-mesebb dolgok iránti lelkesülést azon fiatalágtól, — legyen az különben bár milyen — mely egész odaadással veti alá magát egy oly társaság követelményeinek, mely egész rendszerességgel ápolja keblében a léha könnyelműséget, melynek összes 11 1/2-s közl több felénél, talán kétharmadánál is az ivással foglalkozik s melynek vezetői többnyire oly egyének, kiket, mint a legközelebbi időben is történt, egyaránt megbélyegzett policzia és törvénytörés kiket végre az igazgatóság is jónak látott elutasítani az akademiáról. Bizonyára nem; még akkor sem, ha megemlítjük azt, hogy a selmeci burschoknak utolsó időben ügyes dalárdát és zeneegyletet alakítottak s hogy pár sikerült koncertet rendeztek, szóval, hogy társaságukat, annak lényegével ellenkező színben igyekeztek feltüntetni, mert a ki ismeretes ennek körülményeivel, jól tudja, hogy az egész nem egyéb szemfényvesztésnél, melylyel azon támadásoknak élet igyekeztek elvenni, melylyet a fiatalság egy részében felkeltőtt reakció a közelebbi időben mind élesebben kezdett társaságuk ellen intézni.

Az akademia korszerű átalakulásának tehát fontos feltétele ezen szellemnek kiküszöbölése az ifjúság köréből s azok egy nemesebb állami helyettesítése. Ez természetesen egyedül az ifjúság feladata s jelesen azoké, kik közelebből az ifjúság feladata s jelesen azoké, kik közelebből szándékoznak a selmeci akademiát meglátogatni. Az erdélyi ifjakból pedig megvárjuk, hogy Selmece menve személyesen is meggyőződve a fentebbiekről, követni fogják elődeik példáját s csatlakozni fognak az ifjúság azon most még kissébségben levő töredékéhez, mely az egyszerű „Olvasó kör“ czimen egyesülve ép a fennebb említett feladatot tűzte maga elébe.

Horváth Sándor.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, szept. 30.

— Trefort közoktatásügyi miniszter a budai Mátyás templom tornyának stíluszerű restaurációját vette czélba, s e czélra a magyarországi műemlékek javadalmából is hajlandó bizonyos összeget fordítani, ha Budaváros közsege a restauráció költségeiben szintén részt veend.

— A m. kir. belügyminiszter, mint a „P. L.“ írja, a mai ülésen fog kimerítőleg válaszolni a borsod-miskolczi kihágásító-egylet tárgyában hozzá intézett interpellációra.

— Az osztályok szombatn tárgyalták a kolozsvári egyetemről szóló törvényjavaslatot. D. u. 6 órakor összeült a központi bizottság, mely a következő eldőlőkből alakult: az I. osztályból Kubinyi Árpád; a II. osztályból László; az III.-ból Steiger Gyula; a IV.-ből Kravass László; az V.-ből Molnár Antal; a VI.-ból Molnár Adár; a VII.-ből Eötvös Károly; a VIII.-ból Tarnóczy Béla; a IX.-ből Hedry Ernő. A bizottság elfogadta a törvényjavaslatot csekély irállyal változással a tanügyi bizottság javaslata szerint. A katonai tanfolyamot illetőleg, mely a IV. osztály által indítványoztatott, elhatároztatott, hogy az nem fog külön a törvénybe fölvételni, de a miniszter annak felállítására utasíttatni fog. — Központból előadó Molnár Aladár.

— A kolozsvári egyetem tanszékeire 150 és egynehány folyamodvány érkezett a kultuszminiszteriumhoz. A csomag, melyben a folyamodványok a felségéhez fölterjesztettek 37 és fél fontot nyomott.

— Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter, Szűcs Ignác curiai joggyakornokot, ugyan oda segédfogalmazónak nevezte ki.

— Kinevezés és előléptetés. A kolozsvári m. kir. pénzügyi számvevő osztály köréből a m. kir. pénzügyminiszter Müller Frigyes másod osztály számvevő első osztályú számvevő; Szabó Lajos, Bey-schlag Hugó, harmadosztályú számtiszteteket másod osztályú számtisztekké nevezte ki, Bartók Endre,

Bergay József, Emberi József, Schlauf Viktor 500 frtos számtiszteket pedig 600 frt magasabb fizetésbe 100 frtal lakpénzzel összekötve előléptette.

— A nehéz próbákkal látogatott Makoldy család szép virágát, Emmát, a legáltalánosabb részvét kísérése tegnap örök nyughelyére. A koszoru-halommal borított koporsóban a város értelmisége magas műveltségű honfőldéjébe temette; az ifjúság a szép nőt, ki a kor ledér mulatságai helyett a nemesebb szellemi élvezet keresésére tanítá s a kettős bánattól sajtolt család a szeretetben, odaadásban gazdag lányt, testvért és unokát, ki élte rövid évei során is a bámulatnál többet: a közisztetletet, szeretetet vívta ki magának. A végtisztességtörő közönség szokatlanul hosszú sorokban talán nem volt senki, a ki mely megilletődéssel né adózott volna e szomorú ünnepélyen a megboldogult szép emlékének, a hátramaradtak mélységes bánatának. Legyen neki könnyű a föld, s az idő enyhítse a családnak!

— Színházi zenekarunknak több tagja panaszkodik a szerződések közül divó méltánytalan eljárás a s tagok ereje s zenészi képzettségükkel legkevésbé sem összhangzó fizetések ellen. A casus illit ez alkalommal Pongráczák szerződötése s aránytalanul nagyfizetése képezi. A nélkül, hogy hírkül tolatok-nánk e kétoldalú jogviszony természetével bíró ügyben, Kohler Gyula elbocsátása után, — kinél külső fuvolaművész a két Dopleren kívül jelenleg széles Magyarországon nincs — Pongráczák szerződötését mi sem tartjuk különös nyemereménynek. Mint népe-nészek, elismerjük, tudnak uralkodni a kedélyeken: de a dalmi képzett és öntudatos hangszer kezelőket kíván s épen ezekből nem találjuk Kohler elbocsátását igazoltnak — s Pongráczák szerződötését jogosultnak. De ez úgy már ugylátszik fait accompli, s így ezuttal csak egyéni nézetünket tolmácsoltuk a fenforgó tárgyban.

— A román nemzetiségű képviselők klubja megalakult; a tagok, kiknek száma összesen hatra megy, határozatilag kimondták, hogy a klub megtartja eddigi jellegét, majd a közelükben levő szerbekkel vegyes ülést rögtönözöttén Trifunátz felolvasa Miletics programját, melyet Román Sándor, mint személyes piszkolódásokkal teljes vádiratot kerekén visszautasított, kijelentvén, hogy a román képviselők a Deák-párt felirati javaslatait fogadják el, apró módosításokkal.

— Andrassy és Goresakoff. A berlini talákozás alkalmából írja egy orosz lap: Andrassy gr. Goresakoff herceghez ment, hogy ányujtsa neki e. sz. István-rendet, melyet a bécsi udvari ékszerész készített, pompásan díszítve fel gyémántokkal, rubinokkal, smaragdokkal. Miután az orosz államkancellár megköszönte a figyelmet, azt mondá, hogy ő még nagyobb meglepetést tartott fenn Andrassy grófnak és azzal egy sorban álló 9 cassettét mutatott, melyek valamennyi orosz rendjel nagykeresztjét tartalmazzák. A sz. András rend ugyanis, mint a legelső rangú orosz decoratió, magában foglalja valamennyi orosz rendjel adományozását.

— A „Magyar Polgár“ Senegambiából expressz hozatott statisztika tudni akarja, hogy sz. társulatunk Maros-Vásárhelytől 6000 frt deficitet szenvedett, miután bevételei csak 17,000 frtot tett, 23 ezer frt kiadással szemben. A deficitet szemire vetvén az intendánsnak, annak tulajdonitotta, hogy a repertoire nem volt „eszélyes.“ A statisticus olyan kegyes, hogy tanulságos példát is mutat föl az intendánsnak Derssin lovardájában, melynek sátra állítólag 1000 frt bérbe került s mely egy hó alatt 13,000 frtot sópott be. A statisticus ugy látszik, semmit sem tud arról, hogy mi különbség van Vá-sárhely és Kolozsvár közt lélekszáma és vagyonságra nézve; sem arról, hogy egy ily nagy és aránylag jól toltat társulat sehol a széles világban subventió nélkül fen nem tartja magát; sem arról, hogy a mai ledér kor mily multságokat fizet meg. Az előbbiekre nézve utaljuk a statisticus urat valamelyik kézi könyvre. az utóbbira nézve szolgálunk egy analog példával. A „Budapesti Szemle“ éveken keresztül nagy áldozatokkal volt csak fen tartható s végén is 300—400 előfizetővel megszűnt. Evvel szemben itt van p. o. a „Magyar Polgár“ című nyomtatvány. első és utolsó oldala tele a nyomda állandó hirdetésével és paraffin kenőcsök ajánlatásával; a közepe éretlen nyelvöltögetésekkel, személyeskedő piszkolódásokkal, utófélen szedett pletykálódásokkal s a mint látszik meg tud élni. Im a nemzeti színháznak mint műintézetnek és a lovaskomédiának esete irodalmi példával illusztrálva. „Ezek a számok megérdemlik, hogy gondolkozzék felettük a szerkesztőség.“

— Nagylelkű segély. Debreczen város tanácsa 200,000 frtot szavazott meg az ottani színháznak 7 éven keresztül subvencionálására.

— Nagylelkű adomány. Gr. Pálffy József, Pozsony megye főispánja egy magasabb polgáriskola felállításához Somorján évenként 4000 frt. segélyt ajánlott föl.

— Derssin lovartársulata a jövő hét elején Pestre megy körükből. Sok tekintetben vonzó előadásának színhelyét az „Orpheum“-ot szemelte ki. Derssin ur ha könnyű szívvel bár, de feltétlenül vesz bucsút a „circenses“ látványaiért lelkesülő kolozsvári közönségtől.

— A téli idény előhírnöke, Holländer László ur körünkbe visszaérkezett. A lábái idénye tehát ha egyelőre máshol nem: táncszíkjában megkezdődik.

— Tűzkronika. Lácza községben 18.án 28 udvar minden épületekkel s behordott terményekkel elégvén, a kár 30 ezer forintra rug; Tolcsván pedig 45 ház s összesen mintegy 73 épület s temérdek gabona és takarmány égett el; a kár több mint 100 ezer forint; Túrján 21 lakház és 23 melléképület; Dipsén 50 épület; Bogyszlón 24 ház égett porrá, mindenütt a sok gabonával együtt; Sáár községben tűz ütven ki, 40 ház égett el s egy emberélet is áldozatul esett; a kár 60.000 forint. Apróbb égések voltak: Deesen, Péterfalván, N.-Csűrén, Sz.-Régenben, Segesvárt, Hévízen, Barátoson sat.

— Abrudbányán, melynek képviseléséről Bit-tó István lemondott a „Ref.“ szerint Október 4-én lesz az új választás. Sajnálatlalt emít a nevezett lap, hogy az ottani Deákpartnak több a jelöltje, mint a mennyire szükség volna. Nehány verespataki bányász Zsigmondy Vilmosért lelkesül. Nehányan Pogány György alsó-fejérmegyei főispán lekötelezettjei ennek fiát Pogány Károly belügyminiszteri titkár kandi-dálták, míg értésülésünk szerint ugymond és a forrás, melyből meritünk megbízható, a Deákpart zöme és értelmisége Bartal György mellett csoportosul. Ismerve e bányavidék viszonyait, nézetünk szerint Bartal György volna azon egység, ki leginkább lenne hivatva e vidék számos és életbevágó érdekeit a legilletékesebben képviselői. Minden esetre megvárjuk az ottani Deákparttól, hogy a személyes érdektől eltekintve az egyéni rokonszenv vagy ellenszenv érzelmeit alá fogja rendelni a „Deák-párt ügyének“, nem fogja szétforgácsolni erejét, hanem egy név vagy zászló köré fog csoportosulni; ha ez meg nem történik, igen könnyen elveszítjük Abrudbányán a tért, mert a baloldal izgatása itt is oly mérvűvé vált, hogy a Deák-párt meghasonlása legkevésbé sem lenne tanácsos.

— Szegény pestiek. A pesti hatóságnak tudomására esett, hogy Stiegler Gottlieb, újpesti lakos oly virsliket és kolbászokat küld Pestre, melyek ló-husból valók. Ennek folytán egy hivatalnok küldetett Uj-Pestre és épen rajta kapta Stiegler, mikor a virsliet készítette. Egy kamrában döglött lovakból származó óriási tömeg lóhust talált, melyet már a férgek pusztítottak. Azon kérdésre, honnan vették azt felelte, hogy a „nyuzótló.“ Jellemző, hogy a gyepmester, ki a törvényszéki hivatalos személyzet-hez tartozik, ily vétkes üzletre eszközül felhasználható. Stiegler azzonnal letartóztaták, segédje, ki a gyártmányokat Pestre szállította, azonban még jókor elillant. Az igaz, hogy a mi virslikt is rosszak, de talán nincsenek döglött ló-husból készítve.

— A dél-magyarországi történelmi és régészeti társulat f. hó 23-án rendkívüli választmányi ülést tartott, melyben vidéki kirándulások s azokra vonatkozó érdemleges körülmények megvitatása, a társulati hiv. pecsét czimer részének meghatározása, a szükséges könyvek beszerzése s egyéb irodai költségek fedezésére megkívántató budget megállapítása végett albizottság küldetett ki. Addig, míg a társulat önálló közlönyt kiadni nem képes, a társulati ügyek közlésére a temesvári magyar és német napilapok, nemkülömben a „Történelmi adattár“ szerkesztői kértettek fel. A társulat hivatásának mindkét irányában, népszerű, történelmi és régiségtani nyil-vános előadások által is akarja tüzetesb tudományos munkálkodásához az alapot megvetni, és a tagok közül többen felolvasandó irodalmi műveket is jelentettek már be a titkárnál.

— Portugál és Brasília közt új tengerelati buzal lerakására kért s kapott engedélyt Mana br. ki legott hozzá s kezdett az előmunkálatokhoz s így remélhető, miszerint Délamerika rövid időn gyorsan és gyakrabban közhírti velünk európaiakkal mozgalmait, politikai, nemzetgazdasági és más téren.

KÖZGAZDASÁG.

A kolozsvári piaci-árjegyzék szeptember 26.

(alsó ausztriai mérő középár).
Tisztábuza 7 ft 16 kr. Elegybúza 5 ft 10 rozs 4 ft 60 kr. Arpa 2 ft 76. Zab 1 ft. 20 kr. Törökbuza 5 ft 10 kr. Pityóka 1 ft 80 kr. kr. arhabus fontja 23 kr.
— A décsi piaci árak szeptember 24-ről ausz. mérő tisztábuza 6 ft 80 kr. rozs 4 ft 40 kr. elegybúza 6 ft — k. zab 1 ft — kr. Széna 1 ft. 60 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 8 ft. — kr. Marhabus fontja 18 kr. Konyhaliszt 11 kr. Borsó mérője 6, lence 6, paszuly 6 ft kr. —
— A gy-fehérvári piaci árak szeptember 21-én alsó ausz. mérője. Tisztábuza 6 ft. 38 kr. rozs 4 ft 53 kr. Elegybúza 4 ft 84 kr. Zab 1 ft 24 kr. Széna köve 1 ft 90 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 12 ft — kr. Egy font fagygyertya 34 kr. Marhabus fontja 18 kr. Konyhaliszt — 12 kr. Lencse kupája 28 kr. Paszuly kupája 22 Burgonya mérője 1 ft 65 kr. Disznósír 60 kr.
— A besztérczel piaci árak szeptember 3. ausz. mérő Tisztábuza 6 ft 20 kr., elegybúza 4 ft. 90 k. rozs 4 ft 60 kr. kukorica — ft kr. Zab 1 ft 90 kr. pityóka 1 ft 80 kr. Egy mázsa szalonna — ft — kr. Egy font disznósír 60 kr. Egy kupa borsó 24 kr. lence, 22 kr. paszuly, 20 kr. Egy mázsa kenyérliszt — ft Egy font marhabus 20. Egy mázsa széna 2 ft 10 kr. Egy öl tűzi fa kemény 8 ft — kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Szept. 27-én 5% Metalliques 100 frt. 65 40 Kamet 65 45. Nemzeti kölcsön 100 frt. 70 55 1860. Kölcsön 102 50. Bankrészevény 874. Hitelin. tézeti részvények 333.— London 10 ft. 109.— Ezüst 108 25. Cs. kir. arany 5 25. Napoleonor 875

Urbéri könyvek: Magyarországi 80 75 Temes 80 50. Erdélyi 78 75 Horvátországi 84.—

Felelős szerkesztő: Szász Béla.

Nyilttér. *)

Idenegek névjegyzéke,

Biasini szállodájában Kolozsvárt, szeptember 27. 1872

Tischler Albert esperes Szathmárról, Vágó Ferencz Nagyenyedről, Huber Tanzer zenész Csehor-szágból, Héver Mihály birtokos Boldogfalváról, Leinberger Samu kereskedő Felvinczről, Fodor Sándor birtokos Déésről, Pap István birtokos Déésről, Lányi László birtokos Mocsról, Gyulavári Immervahl József gyógyszerész Bethlenből, Tutzentaler Sigmund főmérnök Pestről, Dr. Vajda Ferencz kórházi orvos Béc-sből, Kendi Gusztáv Marosvásárhelyről, Scheheim Lukás hasznobérlő Pánczlosról, Döring Enil birtokos Marosvásárhelyről. Halmágyi Victor kereskedő M.-Vásárhelyről. Mátrai Béla szinész Marosvásárhelyről, Márton Ferencz ügyvéd, Biharból, Long Ilyés Szász-sebesről, Gróf Haller Oszkár birtokos Pestről, Radaich János birtokos Tasnádról, Pollák Zsigmond kereskedő Béc-sből, Brautz Gyula Károlyfehérvárról, Hauffer József kereskedő Zsomborról, Babos Imre ügyvéd Sopronból, Hajdu János birtokos Krasznáról, Budo-házi János birtokos Szászveszszősről, Gróf Gerando Bertalan birtokos Kendilónáról, Horváth Atilla jószág igazgató Kendilónáról Beteg Sándor birtokos Szen-gyelyből, Placintár Kristóf Szamosujvárról, Budai Im-re bank fő könyvezető Pestről, Gorgias Antal ke-reskedő Pettanból. Oláh Ferencz birtokos Déésről, Skletinger Móriéz kereskedő Béc-sfaluból, Veress Károly ügyvéd Nagyenyedről, Sándor Ámália birtokos Udvarhelyszékről, Dózsa János birtokos Nagy-sebenből, Kordint Károly Szászregénből, Burján Jó-zsef vasuti vendéglős Csucsáról, Horváth Lajos ke-reskedő Ludasról, Gyarmati Mihály birtokos Közép-lakról, Osvád Gerő Nagyváradról, Berényi Gyula hi-vatalnok Pestről.

A kolozsvári hitelbank és zálogkölcsön társulat elfogad készpénz betételeket 100 frt-tól kezdve pénztárjegyekért, a melyek után 6 % kamatot fizet. E pénztárjegyek értékét Pesten is felvehetni az angol-magyar banknál. A kamatok három havonként fizetnek.

A bank kölcsönöket ad mindennemű értékpapírra, arany- és ezüst tárgyakra s más értékes ingóságokra.

Leszámitol váltókat; vesz értékpapírokat, Elvállal pénzbehajtásokat váltókra, utalványokra.

Törlesztési kölcsönöket eszközöl 500 frt-tól kezdve telekkönyvezett birtokra 24 1/2 vagy 34 évre; a törlesztés és kamat 8% illető 6 3/4%-ot tesz.

Egyszersmind jelentjük, hogy első magyar általános biztosító társaság főügynöke-gének vezetését elvállalván, elfogadunk minden-nemű tűz-, g jécs életbiztosítást.

Az igazgatóság.

Minden betegnek erő és egészség gyógyszer és költség nélkül:

Revalesciére Du Barry Londonból.

Minden betegségek gyógyítása gyógyszer és költség nélkül az izleles Revalesciére Du Barry, mely gyermekeknek és felnőtteknek a gyógyszer egy ötte nedvességét sem teszi. Kivonat 76,000 gyógyítási esetből gyomor-, ideg-, altest-, mell-, tudó-, nyak-, hang-, lélekzési, mirigy-, vese- és hólyag-bántalmakból, melyekből kívánatra másolatok ingyen és bérmentve küldetnek.

64,210. sz. bizonyítvány.

Nápoly, 1862. april. 12.

Uram! Egy szájbetegség folytán hét év óta borzasztó elsoványodott és szenvedő állapotban voltam. Nem voltam képes olvasni vagy írni; testemen minden ideg reszkettett, a rossz emésztés és folytonos álmatlanság folytán örökös idegizgatásban szenvedtem, mely ide oda tűzött és nem hagyott egy percig se békét, a mellett a legnagyobb jobban melábus voltam, sok orvos kimerítette minden tudományát a nélkül, hogy enyhítette volna szenvedéseimet. Teljesen kétségbeesve próbáltam az ön Revalesciére-jét és most, miután 3 hónapig éttem vele, hálát mondok Istennek. A Revalesciére a legnagyobb dícsőretet érdemli meg, egészségemet végleg helyreállította és arra képesített, hogy helyemet a társaságban ismét elfoglalhattam. Teljes hálával és tisztelettel.

Marquise de Brehan.

65,715. sz. bizonyítvány.

Páris, 1866. april. 11.

Uram! Leányom a ki igen szenvedő állapotban volt, sem emészteti, sem aludni nem tudott; álmatlanság és gyengeség és ideges izgatottság egészen oda volt. Most a Revalesciére-ocokoldó által egészen helyreállt, jó étvágygal, emésztéssel bír oly jó kedvvel, melyet már rég óta nélkülözött. H. de Montlois

72,448. sz. bizonyítvány.

Cádiz, 1868. június 3.

Nem mulasztatom el, önt azon jó hatással értesíteni, melyet az ön Revalesciére-chocoladéja nálam állapotára előhozott. Ez sokévig altástájdalmak- és folytonos álmatlanságban szenvedett. Az ön megbecsülhetlen Revalesciére-chocoladé-ja ismét helyreállította.

Moyans Vincente.

Táplálóból levén mint a hns, a Revalesciére felnőttek és gyermekeknek 50-szeres árát megtakarítatja. Gyógyszerekben Bádószelencékben fél fontos 1.50, 1 fontos 2.50, 2 fontos 4. 50, 5 fontos 10 frt, 12 fns 20, 24fns 36 frt. Revalesciére-lepényéket, szelencékben 2 frt. 50 kr. és 4 frt. 50 k. Revalesciére chokoládé por- és tábla alakban 12 csészére 1.50, 24 csészére 2.50, 48 csészére 4.50, porban 120 csészére 10 frt, 28 csészére 20 frt. 576 csészére 36 frt. — Kapható: Barry du Barry és társánál Béc-s, Walfischgasse 8. sz. Kolozsvárt: Binder gyógyszerésznél. Pesten: Török, Prágában: Kúreth J. Brünaben Eder F. Debreczenben: Mihálovics István gyógyszerésznél, Duna-Földvár: Nadhera Pálnál, Károlyváros: Brillli F.-nél, Kanizsán: Lovak Károlynál, Maros-Vásárhely: Fogarasi Dömötörnél, Pozsonyban: Pisztori Felixnél, Székes-Fehérvárott: Dieballa Györgynél, Vágújhelyen: Cong-legner Ignácznál, Varasdon: dr. Halter A.-nál, Agrában: Ergalmasok gyógyszerésztáiban, a sonkivül bécsi ház postai utalvány egy utánvét mellett szétküldi.

*) E rovat alatt küldöttékért csupán a sajtóhatóság irányában sem vállal felelősséget a Szerk.

a a kelet között való kereskedelemnek szabad utat nyisson. S e tekintetben a kormány törekvése gyümölcsöző volt.

Négy vasúti kapcsolat kötünk és Románia között biztosítva s az erről való egyezmény megkötése van; Törökországgal a dunai hajózási akadályok elhárítása iránti tárgyalások teljes folyamatban vannak és jó eredményt ígérnek. Ily politika egyaránt hasznos a törböröknek s a keresztyéneknek; nem károsítja senki érdekeit s azért bizonyára minden oldalról meglegezővel kell fogadtatnia.

(Vége köv.)

A belügyminiszterrendelete Üdvarhelyszék központi választmányához

A szék központi választmányának folyó évi sept. hó 21-én tartott ülésében 81. szám alatt hozott azon határozata, melyszerint annak kijelentése mellett, hogy a jul. 1—8-ig eszközölt képviselőválasztásnál általános szavazattöbbséget egy jelölt sem nyert, october 24—31-ig terjedő választási határidőre másodikori szavazás tűzött ki, — Ugron József és érdektársai részéről felszólamlás tárgyává tétetvén az e részben közvetlenül hozzám intézett, s % alatt ide zárt kérvény elintézésével ezen központi választmányt következőkről értesitem:

Minthogy a választási elnök a folyó évi július hó 1—8-ikáig eszközölt választásról szóló jegyzőkönyv egy-egy példányát a legtöbb szavazatot nyert két képviselőjelölt számára azért nem szolgáltatatta ki, illetőleg a másodsorú szavazást azért nem rendelte el, mert a választásnál a szavazatok általános többsége kérdésessé vált, ezen indok pedig a választás törvényességének kérdését foglalja magában, melynek megválasztására az 1848. V-ik t. cz. 47 §-a értelmében kizárólag a képviselőház van hivatva s mint-hogy a fennebbiek nyomán a központi választmányának fennidezett határozata, mely szerint az általános szavazattöbbség iránt felmerült kérdést saját hatáskörében eldöntötte, és a másodsorú szavazás eszközölésére új határidőt tűzött ki, illetékesség szempontjából a törvénybe ütközik: ennél fogva azt megsemmisítem, s minden erre vonatkozó intézkedéseit hatályon kívül helyezve, meghagyom ezen központi választmányának, hogy a július 1—8-ig terjedő határidőben megtartott választás alkalmával Ugron Gábor és Orbán Balázs képviselőjelöltek részére az illető választási jegyzőkönyv egy-egy példányának azonnali kiszolgáltatása iránt intézkedjék s a mennyiben a másodsorú szavazás határmappa már közhírré tétetett volna, annak jelen rendeletem alapján tüstént beszüntetéséről a választó közönséget kellően értesítse.

Mely elhatározásomról az érdekeltek beadványuk kézbesítése mellett megfelelőleg tudósítandók.

Országgyűlés.

Pest, sept. 17.

elnök Bitó István: jegyzők Széll, Szenicey, Kiss.

A kormány részéről jelen voltak: Lónyai, Pauler, Szilágyi, Wenckheim, Trefort, Kerkapoly, Tisza, Tóth miniszterek.

Elnök megnyitván az ülést, a jegyzőkönyv vezetésével Széll Kálmán jegyzőt bízta meg, a szók jogzásával pedig Szenicey Ödönt és Kiss Miklóst, kérvén a ház tagjait, hogy a kik a napirendben a felirati bizottság javaslata mellett szólnak, Szenicey jegyzőnél irassák fel magokat, — a kik ellene szólnak, Kiss Miklósánál.

Erre a jegyzőkönyv észrevétel nélküli hitelesítése után elnök jelenti, miszerint Horváth Gyula képviselő a 30 nap letelte után végleg igazolatott.

Ürményi Miksa abból indulva ki, hogy a trónbeszéd keretében minden részlete a törvényhozási működésnek fel nem vehető, de a trónbeszéd azon szavai, melyek „más fontos” feladatokról tesznek említést, kitalálása helyezni engedik, hogy a közlekedés és uthalozat lehető javítása után a már 1869-ben elhatározott csapat elhelyezés is foganatosíthatni fog, kérdi a honvédelmi minisztert: mily elvek alapján kívánja a katonai lakományokat kezdeményezni s mikor szándékozik e fontos ügyben a kívánt előterjesztéseket a ház előtt megtenni?

Gr. Lónyai Menyhért honvédelmi miniszter azonnal kíván a jelen interpellációra felelni. A trónbeszéd jelzett értelmezését helyesnek mondja, a mennyiben ez általa is fontosnak tartott ügy iránti intézkedést a lehetőséghez képest a kormány is óhajtatja. A csapat elhelyezést illetőleg a két kormány kebelében folytatott tárgyalások már megállapodásra is vezettek, — ezeknek részleteibe azonban most nem bocsátkozhatik, elégnek tartván egyelőre a következő alapelvek megismertetését: az elhelyezendő csapatok létszámát illetőleg a békeállomány létszáma leendő irányadó; a költségek a közös hadügyminiszteri budgetbe vétetnek, a lakományok építésének siettetése céljából a lovassági helyiségek és tisztalakók iránti gondoskodás a költségek felemelését teszi szükségessé, mire nézve egyes helyiségek és városokban külön intézkedés teendő. Hogy mikor tehet ez irányban bővebb előterjesztést, azt most még meghatározni nem tudja, de ez irányban a törvényhatóságokban két vegyes bizottság is működik s azok

működésének befejezte után lehetőleg rövid időn igyekszik megtenni az előterjesztést.

Ürményi a válaszzal megelégedve levén, az tudomásul vették.

Horánszky Nándor a közlekedésügyi miniszterhez intéz interpellációt a szolnok-hatvani szárnyvonal kiépítése tárgyában, kérdvén, mi oka, hogy a kislajtatást illetőleg a kellő intézkedések meg nem törtettek, — s lesz-e gondoskodva az iránt, hogy a szolnoki teherszállítási pályaudvar a Tisza partjára építtessék?

Kiadatik a miniszternek.

Paczolai János az első bírói bizottság részéről tesz jelentést, mely szerint Gullner Gyula és gr. Eszterházy István képviselők választása ügyében a bizottság vizsgálatot lát szükségesnek, s az első illetőleg Császár Bálintot, a másodikat illetőleg Radvánszky Károlyt küldi ki.

Prileszki Tádé a IX. bírói bizottság részéről tesz jelentést, mely szerint Eder Ferencz és Eötvös Károly, a választásuk ellen benyújtott kérvények elvetése után végleg igazoltattak.

Kihirdették a multkor szavazás eredménye, mely szerint a III. bírói bizottság tagjain Mocsnyi Antal helyébe Mocsnyi Sándor legtöbb szavazattal megválasztottat.

Császár Bálint és Radvánszky Károly vizsgáló bírák leteszik az esküt.

A gazdasági bizottság jelentése, miszerint az irományok két nyomdában nyomassanak, kinyomatni határozatlik.

(Vége köv.)

A reformpárt felirati javaslata.

(Folytatás.)

Szorgos gondozásunk tárgyát fogja képezni, hogy mind Buda-Pest egyesítése s rendezése kérdéseiben, mind a Királyföld rendezésénél azon tekintetek legyenek döntők, a melyek egyuttal a hazaszellemi, erkölcsi és anyagi legfőbb tekintetei.

Az igazságszolgáltatás reformjának terén — nem tagadjuk — nagyon sok még a teendő. A bírói függetlenség tekintetei azt kívánják, hogy előléptetések rendszerében a kormány beavatkozásának lehetőleg szelidítésével kellő befolyás biztosíttassék, a felsőbb törvényszékek illetékességének; a bírói felőlösségről alkotott törvényben pedig oly módosításokat óhajtanának, melyek nem hagyván számitáson kívül ugyancsak a bírói függetlenség érdekeit, kellő szigorral bírnának alávetni a bírói önkényt a törvények uralmának. Igaz, eddigi mostoha fejlődésünk hiányai, kinövései lehetetlenül fogják tenni a bírói önkény mellőzését mindaddig, míg egy polgári s büntető törvénykönyv, perrendtartás és rendőri eljárás törvényhozássunk buzgalmaiból Felséged szentesítése folytán megannyi bevégzett ténynyé nem válandottak; ámde bizton véljük remélhetni, hogy Felséged kormányja sokkal inkább szívén fogja hordani hazánk erkölcsi érdekeit s hazai törvénykezés jó hírnevét a külföld előtt, hogysem még tovább is engedné várákozni törvényhozássunkat úgy a büntető törvénykönyv, büntető és polgári perrendtartás mint a polgári s kereskedelmi törvénykönyv és rendőri eljárás javaslataira, a közvetlenség, szobéliség, nyilvánosság elveinek alapján. Kapcsolatban a nemzet mind e nagy érdekeivel bizton véljük egyuttal azt is remélhetni, hogy Felséged kormányja előterjesztéseit a bírónrendszer korszerű reformjára is ki fogja terjeszteni.

Minden kétségen fölül állnak ráuk nézve, a sajátságosbadság áldásai, s ámbár felismerjük sajtótörvényünk azon fogyatkozásait, a melyek mintegy öntudatlanul összejátszva miveltségi viszonyaink fogyatkozásaival — a sajtószabadságot még ma nem egy tekintetben az erkölcsök rendszeres megromlására tehetik: sokkal nagyobb súlyt helyezünk mindezek daczára az értelmi emelkedés és erkölcsi tökélyesbülés azon előnyére, melyeket a népek az értelmek és lelkiismeretek „szabad fejlesztéséből az egyre haladó művelődés fejlődési menetében már jelenleg is merítenek: semhogy nyitani ki ne jelentenők, miszerint teljes mértékben s tántoríthatatlanul fogunk ragaszkodni a sajtószabadság biztosításaihoz, sőt támogatni fogjuk mindazon intézkedéseket, melyek az elmék szabad versenyére még ma lenyűgözőleg nehezdednek. Készek vagyunk a legszigorubb fenytéssel, a legrövidebb bünvádi eljárás útján kérelhetlenül sújtani a sajtó vétéseket s különösen a magánbecsület, a családi szentély ellen intézett merényletet: de óhajtjuk a hírlap-cautioi eltörlesztését.

Nagy magnyugvásunkra szolgál, hogy Felséged kormányja a középtanodai s fensőbb tanodai oktatás s a Ludovica-akadémiai tárgyában is terjeszt elénk törvényjavaslatokat. Hisz eléggé megértettük a legújabb idők eseményeit, s a polgárosodás azon törvényeit, melyek az államok fejlődését szabályozzák: tudjuk, hogy állami jóvőnk legnagyobb részt azon erőfőltől függ, melyet a legközelebbi időben nemzeti fejlődésünk az európai állam rendszerben ki fog fejteni.

E közmívelődést terjeszteni, fokozni, — ez tehát egyik legéletbevágóbb hivatásunk! Áthatva e hivatás érzetétől, benső megelégedéssel üdvözljük a legmagasb trónbeszéd azon ünnepélyes ígértét, melylyel ama törvényjavaslatok beterjesztését jelzeni méltóztatott: egyuttal azonban lehetetlen ki nem fejeznünk azon óhajunkat, hogy összes közoktatásügyünk

az elemi oktatást is beleértve — szerves összhangzatban, mind erkölcsileg, mind anyagilag nagyobb-szerű mérvekben resztesítsék állami támogatásban, miut az eddigi történet. Ehez képest tanáraink, tanítók fizetésének korszerű felemelését, méltó nyugdíjazását, jelentékenyebb állami ösztöndíjak alapítását ép annyira elodáshatatlannak tartjuk, mint tanodáink szaporítását, jobb karba helyezését, korszerűbb felszerelését; s épen ez okból leplezetlen megelégedéssel vennők, ha Felséged kormányja az eddigieknél nagyobb összegeket fogna a közoktatásügy javára az államháztartási költségvetés előirányzatának rendes rovataiban is javaslatba hozni; a mennyiben pedig a százas hátramaradás szűlte szükségleteket ez uton hazánk életérdekeinek megfelelőleg kielégíteni nem lehetne, az első nagy beruházási költségek létesíthetése végett egy közoktatásügyi kölcsön eszközölhetéseért a nemzeti áldozatkészségére hivatkoznék. Arra nézve azonban, hogy hazai közmívelődésünket a kor színvonalára emelhesst, nem kevésbé tartjuk szükségesnek az oktatás ingyenességet illetőleg első sorban az oktatás ingyenességének behozatalát az állami tanodákba, mint az 1868. évi t. cz. némely szakzainak revisióját a czélból, hogy azon akadályok, melyek az elemi oktatás kötelezettségének szigorú keresztül vitelét és egyuttal az 1863. 38. t. cz. végrehajtásának már csak megkezdését is gátolják — miként az 5% községi pótdadó elégtelensége, s a tanfelügyelet jogviszonyának homályosan körvonalozt volta szemben a politikai közegekkel és a felekezetekkel, — a fejlődés útjából minél előbb elháríttatassanak.

Örömmel üdvözljük azon törvényjavaslatokat, melyeket rendszeres bányá és kereskedelem s az erdőségi viszonyok szabályozása s a rendes pénz és értékgazdálkodás biztosítása tárgyában fog Felséged kormányja a törvényhozással elé terjeszteni.

Földművelésünk érdekei nem kevésbé, mint kereskedelmünk és iparunk érdekei egyaránt szükséglik egy önálló magyar nemzeti bank felállítását; sajnál-nók, ha hazánk közgazdászata még sokáig lenne kénytelen nélkülözni Felséged kormányja részéről azon kezdeményezéseket, a melyekhez ez irányban, annyi életérdek fűződik.

Egész nagyszerűségében felismerjük azon hordert, melyet vasutálózatunk kiépítése — főleg kapcsolatban dél s kelet felé a nemzetközi nagy vasutálózatokkal — úgy állami, mint közgazdászati szempontból rejt hazánk kül- és bel-életére nézve magában. Mindazonáltal nem titkoljuk magunk előtt aggodalmainkat azon közgazdászati bonyodalmak s pénzügyi hátrányok fölött, melyek nemzetünk vagyontökéjét azon esetben fogják sújtani, ha hogy a termelés és kivitel azon nagy versenyében, melyet a szomszédállamok kifejtének, a kamatbiztosítással épített vasutaink igényelte roppant pénzállozatok daczára sem lenne képes, kellő közlekedési vizut- és csatornarendszer hiánya miatt, termelésünk magát értékesíteni.

(Vége köv.)

A szolgabírói hivatalok hatásköre.

Jól rendezett államban a társadalmi jólét biztosítóka kétségkívül az igazságszolgáltatás és közgazdálkodás egymást karöltve támogató kölcsönös segélyezésében található fel.

Az egyéni jogvédelemre s a társadalmi czél kivételére hivatott közegek igazságszolgáltatásnál a bíróságok, közigazgatásnál pedig a politikai hatóságok különbözhetnek ugyan eljárásaikban egymástól, de működésük által ugyanazonra czél felé párhuzamos irányban egymás kölcsönös segélyezésére kell törekedniök.

Maga a törvényhozás szintén garantíát nyújtott erre nézve, midőn az igazságszolgáltatást elkülönítenihatározta a közigazgatástól, mi által az eljárásra nézve különböző ezen két kormányzati ág közegeinek önállósítását, az egymáséi kölcsönös viszonyt, a köz és társadalmi jólét alapját biztosította.

A bíróságok s közigazgatási hatóságok önálló hatásköre tehát törvény által van szabályozva. A gyakorlati életben mégis ezzel a homlokegyenest elentétes eljárások annál fogva pártolásra nem méltathatók, sőt károsoknak tekintendők.

Ezért — mennyiben a hírlapirodalom térszűke engedi — e tárgyhöz hozzá szólni földadatunk, kezdvén a szolgabírói hivatalnál mint a közigazgatás első fokú közegénél, de egyszersmind ennek valódi bázissánál.

A táblabírói korszakban megszokott patriarchalis eljárás a multban mi dicserőt sem szerzett közigazgatásunk számára, melynek házai leginkább a szolgabírói hivatalokban mutatkoztak, ezeknek könyved természetű, de biztosságot nyújtani nem tudott eljárásaikban.

Könnyű volt, mert a jog és igazságérzet csupán subjectivitásra volt bízva; boldog csak azon kerület lehetett, melynek igazságszeretettel megáldott szolgabírája volt, ma sok ellenkező sorsban részesültek; a tekintély külsőség szerint vétetett bírálat alá; a hang, név elég volt a parancsok keresztülvitelére. Mert a szolgabíró személye a kerület féltetésének tekintetett. S mind ennek daczára biztos nem volt, mert a kölcsönös függés, az ezt szabályozó törvény hiányzott.

De a mez végre is leállott az idő előhaladtával, s a cultur világban bárki szabad szemmel nézhetette s bírálhatta eljárásainkat.

A törvényhozás a nemzetnek teljesítette annál-fogva kívánalmát, midőn közigazgatásunkat szintén az európai színvonalra emelendő, a törvényhatóságok rendezéséről szóló törvényczikk megalkotása által elvileg bár megközelíthető álláspontot biztosított, oly álláspontot, melyen ez idő szerint megállhatni.

Ezen törvényczikk szabja meg a szolgabírói hivatal hatáskörét, más hatóságokhoz és bíróságokhoz való viszonyát, törvényszerű eljárását s a czélt, melyre hivatva van. Miből tisztán és világosan látható, hogy az új szolgabírói hivatalok többé nem a régi önkényuralom kifolyásai, hanem a törvény alatt, a törvény tiszteletben tartása, ismerete s hatáskörükbeni alkalmazása által tekintélyt érdemlő közegek, s azoknak is kell lenniök.

De bárha e t. czikk alkalmazásba is vétetett, óhajtani valók a gyakorlatban még sok marad.

Sok szolgabíró nem ismeri utatáskörét még ma is, s csak kevesek tartják meg a rendeleti szabályokat.

S az ily állapot kifolyása és következése önként érthetőleg az, — mit kevés kivétellel majdnem mindenütt kell tapasztalunk, hogy a szolgabíró, ki saját kerületének önálló tisztviselője bár — számban nem vétetik, gyáva és parancsolatra váró bábbá törpül. Használó hivatalok, bíróságok, megkeresvényeket hozzá intézni egyenesen aláereszkedésnek tekintenék, — azokkal az alispánnál alkalmatlankodnak: halmozzák ott a teendőket, miáltal az ügyek ellátása késlelést szenved, igen természetesen; holott az eredmény egyre menne ki, ha a szolgabíró érteve hatáskörét, egyenesen tenne s parancsolatokat csakis felsőbb hatóságokhoz közvetlenül tartozó ügyekben fogadna el.

Nem egyszer tapasztaljuk, hogy a szolgabírónak nem csupán közvetlen előjárója az alispán, rendelkezett, hanem árvaszék, közgyám, adóhivatal, pénzügyés sat. — még halál a rendőrség is. Az önbizodalmatlanság ily jelei által nem lehet kétkedniük, ha a hivatal méltósága aztán aláásatik, s a tekintély, melynek fontartására ez hivatva van csökken. Az egyformátlan s változatos eljárás gyengíti a hitelt úgy a törvényesség terén, mint a társadalmi életben.

Az idézett törvényhatósági törvényczikk az egyöntetűséget és hatáskört körvonaloza az ide vonatkozó fejezetek rendőn világosan megállapítja, hogy minő a mostani szolgabíró állása és teendője.

Hogy az egyöntetűséget biztosító e t. cz. a gyakorlatba is alkalmazásba vethessék, szükség lenne oly utasításadás az illető szolgabírói hivatalokhoz s intézkedések keresztülvitele, mely szerint az egyén, ki ezen állásra hivatott, ismerje s érezze szintén hatáskörét — magát bábbá formáltatni ne engedje; a tett, szorgalom s a törvények ismerete által hatáskörében önállóan igyekezzék kiemelkedni a mindennapiasságból: választóinak bizodalma épen az önállóság eszméjének hirdetésében s védelmezésében önpéldája által érdemesítse magát. Nem pedig csupán a kormány lábujja ként mozogjon, hanem mint külön test feje ennek eszélyes vezetése által hasznos szolgálatot nyújtani s biztosítani képesített legyen. A szó teljes értelmében „szolga” — s „bíró” is tudjon lenni!

A felsőbb folyamodásu hatóságoknál végül óhajtanó lenne, a szolgabírói hivatalok ezen elhivatásának szemelött tartása; hogy csak oly ügyekbe avatkozzanak, melyek ellátása közvetlen saját hatáskörük érdekét érinti s minden a szolgabírói hatáskörhöz tartozókat egyenesen és közvetlen odautasítani törekedjenek. Mert a jó közigazgatás bázisa csak is a jól rendezett s tisztesség által környezett szolgabírói hivatal lehet. Est modus in rebus.

— r. — I.

A selmeci erdőszeti akademia.

(Vége.)

Ez idő szerint csak a gyakorlati erdőszet szolgáltathat tanerőket az akademiának; de hogy innen mily keveset lehet várni s hogy fiatal erdőszetünknek mennyire szüksége van magának is minden tehetségre, eléggé mutatja azon körülmény, hogy a magyar erdőszet egyik alapítója s az e téren megindult üdvös mozgalom egyik éltető eleme Wagner Károly is kénytelen volt elhagyni akadémiát tanári székét, hogy mint látszik, a gyakorlatban, a hátrahagyott nagy ürmél, még nagyobbab töltse be.

Szóval, bár mily üdvösnök tartunk is erdőszeti akademiánk korszerű átalakítását, vérmes véleményekkel ennek közeli megtörténte inánt nem lehetünk. S a mi e hitünkben még inkább megerősít, az azon jelenség, hogy még a szokott és szükséges igaztás is hiányzik ennek érdekében; még azon szűkebb körben is, melynek véleménye egyedül lehet illetékes e tárgyban. S itt minden este az akadémiái ifjúságot illeti első sorban a vád; hisz ő volna hivatva először adni kifejezést az újítás szükségességének, mert ő érzi legjobban a mostani abnormis állapotok súlyát. Az akadémiái ifjúságnak azonban ellenkezőleg úgy látszik a régi rendszer minden abnormisság mellett is tetszik, mert a vizsga rendszernek egyebek között azon nagy hibája is megvagy, hogy kényelmes kibuvót nyújt még az önvád terhe

alól is. Hogy lehetne már most várni békétlenkedést ezen rendszer ellen, azon ifjúságtól, melynek eszményképe már is a mult századokbeli külföldi egyetemek életéből eléggé ismert bursch élet s azon szellem, mely még hajdan is mint a fiatal kor léha könnyelműségének, akadályt nem ismerő kicsapongásainak s goromba hóbortjainak összefoglalója ismeretes. S mennyivel sötétebb képet mutat szükségkép ezen burschenschaft a 19. század keretében. Mert a hajdani bursch szellem, a főleg eredeti hazájában, bizonyára birtalappal az akkori társadalmi nézetek között s minden esetre korának egyik habár sajátosság jellemvonásaként tekinthető. Éppen ezért az akkori bursch-ot, mivel nem érezte lépten-nyomon magaviseletének természetellenességét, még botrányos kihágásaiban is nem annyira az erkölcsi érzet hiánya, mint inkább a derült önfeladatosság jellemzi. E mellett még a balban tartott kancsó mellett a kard nem hiányzott a jobb kézről, volt valami férfias a bursch szellemében, mely árnyoldalait nagy mértékben enyhítette. A mai burschnak már jobbát is a kancsó foglalja el s jellemében is a derült önfeladatosság sok tekintetben a megrogzított érzékletlenség váltotta fel. Igen természetesen, mert idegenszerű helyzetében mindenütt elítélő véleményre találván, ezzel dacolni csak egy bizonyos foku erkölcsi és érzéki ártán tud. Egyes esetekkel illusztrálni ez állításokat, bár lehetne, nincs szándékunkban; csak azt az egyet kérdjük meg, lehet-e várni magas törekvést s nemesebb dolgok iránti lelkesülést azon fiatalágtól, — legyen az különben bár milyen — mely egész odaadással veti alá magát egy oly társaság követelményeinek, mely egész rendszerességgel ápolja keblében a léha könnyelműséget, melynek összes 11 s-a közül több felől, talán kétharmadánál is az ivással foglalkozik s melynek vezetői többnyire oly egyének, kiket, mint a legközelebbi időben is történt, egyaránt megbélyegzett policzia és törvényszék s kiket végre az igazgatóság is jónak látott elutasítani az akademiáról. Bizonyára nem; még akkor sem, ha megemlítjük azt, hogy a selmeci burschoknak utolsó időben ügyes dalárdát és zeneegyletet alakítottak s hogy pár sikerült concertet rendeztek, szóval, hogy társaságukat, annak lényegével ellenkező színben igyekeztek feltüntetni, mert a ki ismeretes ennek körülményeivel, jól tudja, hogy az egész nem egyéb szemfényvesztésnél, melylyel azon támadásoknak élet igitkezik elvenni, melylyet a fiatalság egy részében felkeltött reakció a közelebbi időben mind élesebben kezdett társaságuk ellen intézni.

Az akadémia korszerű átalakulásának tehát fontos feltétele ezen szellemnek kiküszöbölése az ifjúság köréből s annak egy nemesebb általi helyettesítése. Ez természetesen egyedül az ifjúság feladata s jelesen azoké, kik közelebből az ifjúság feladata s jelesen azoké, kik közelebből szándékoznak a selmeci akademiát meglátogatni. Az erdélyi ifjakról pedig megvárjuk, hogy Selmece menve személyesen is meggyőződve a fentebbiekről, követni fogják előleik példáját s csatlakozni fognak az ifjúság azon most még kisebbségben levő töredékéhez, mely az egyszerű „Olvasó kör“ czímen egyesülve ép a fennebb említett feladatot tűzte maga elébe.

Horváth Sándor.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, szept. 30.

— Trefort közoktatásügyi miniszter a budai Mátyás templom tornyának stíluszerű restaurációját vette észbe, s e észre a magyarországi emlékek javadalmából is hajlandó bizonyos összeget fordítani, ha Budaváros községe a restauráció költségeiben szintén részt veendő.

— A m. kir. belügyminiszter, mint a „P. L.“ írja, a mai ülésen fog kimerítőleg válaszolni a borsod-miskolci kiházasító-egylet tárgyában hozzá intézett interpellációra.

— Az osztályok szombaton tárgyalták a kolozsvári egyetemről szóló törvényjavaslatot. D. u. 6 órákor összeült a központi bizottság, mely a következő előadók által: az I. osztályból Kubinyi Árpád; a II. osztályból László; az III. osztályból Steiger Gyula; a IV. osztályból Kvassay László; az V. osztályból Molnár Antal; a VI. osztályból Molnár Aladár; a VII. osztályból Eötvös Károly; a VIII. osztályból Tarnóczy Béla; a IX. osztályból Hedry Ernő. A bizottság elfogadta a törvényjavaslatot csekély irállyal változással a tanügyi bizottság javaslata szerint. A katonai tanfolyamot illetőleg, mely a IV. osztály által indítványoztatott, elhatározottat, hogy az nem fog külön a törvénybe foglalni, de a miniszter annak felállítására utasítani fog. — Központból előadó Molnár Aladár.

— A kolozsvári egyetem tanszékeire 150 és egynehány folyamodvány érkezett a kultuszminis-teriumhoz. A csomag, melyben a folyamodványok őfelségéhez fölterjesztettek 37 és fél fontot nyomott.

— Kinevezés. A m. k. igazságügyminiszter, ur, Szűcs Ignác curiai joggyakornokot, ugyan oda segédfogalmazónak nevezte ki.

— Kinevezés és előléptetés. A kolozsvári m. kir. pénzügyi számvérő osztály köréből a m. kir. pénzügyminiszter Müller Frigyes másod osztályú számvérő első osztályú számvérővé; Szabó Lajos, Bey-schlag Hugó, harmadosztályú számvérőket másod osztályú számvérővé nevezte ki, Bartók Endre,

Bergay József, Embéri József, Schlauf Viktor 500 frtos számvérőket pedig 600 frt magasabb fizetésbe 100 frtal lakpénzzel összekötve előléptette.

— A nehéz próbakkal látogatott Makoldy család szép virágát, Emmát, a legáltalánosabb részvét kísérése napján örök nyughelyére. A koszoru-bálommal borított koporsóban a város értelmisége magas műveltségű hönéant láttatva temetve; az ifjúság a szép nőt, ki a kor ledér mulatságai helyett a nemesebb szellemi élvezet keresésére tanítá s a kettős bánattól sajtott család a szeretetben, odaadásban gazdag lányt, testvérét és unokát, ki élte rövid évei során is a bámulatnál többet: a köztisztviselőket, szeretettel vitte ki magának. A végtesztességtevő közönség szokatlanul hosszú sorokban talán nem volt senki, a ki mely illetődéssel ne adózott volna e szomorú ünnepélyen a megboldogult szép emlékének, a hátramaradtak mélyszéges bánatának. Legyen neki könnyű a föld, s az idő enyhülte a családnak!

— Színházi zenekarunknak több tagja panaszkodik a szerződések közül divó méltánytalan eljárás a s tagok ereje s zenési képzettségükkel legkevésbé sem összhangzó fizetések ellen. A casus blit ez alkalommal Pongráczék szerződésének s aránytalanul megfizetése képezi. A nélkül, hogy bírálkól talakodnánk e kétoldalú jogviszony természetével bíró ügyben, Kohler Gyula elbocsátása után, — kinél külső fuvolaművész a két Dopleren kívül jelenleg széles Magyarországon nincs — Pongráczék szerződését mi sem tartjuk különös nyerevénynek. Mint népzene-szek, elismerjük, tudnak uralkodni a kedélyeken: de a dalmi képzett és öntudatos hangszerv kezelőket kíván s épen ezekből nem találjuk Kohler elbocsátását igazolni — s Pongráczék szerződését jog-sultnak. De ez ügy már ugylátszik fajt accompli, s így ezuttal csak egyéni nézetünket tolmácsoltuk a fenforgó tárgyban.

— A román nemzetiségű képviselők klubja megalakult; a tagok, kiknek száma összesen hatra megy, határozatilag kimondták, hogy a klub meg-tartja eddigi jellegét, majd a közelükben levő szer-bekkel vegyes ülés rögtönzöttetvén Trifanáz felolvasa Miletics programját, melyet Román Sándor, mint személyes piszkolódásokkal teljes vádiratot kereken visszautasított, kijelentvén, hogy a ro-mán képviselők a Deák-párt felirati javaslatait fogad-ják el, apró módosításokkal.

— Andrásy és Goresakoff. A berlini ta-lálkozás alkalmából írja egy orosz lap: Andrásy gr. Goresakoff herceghez ment, hogy átnyújtsa neki e. sz. István-rendet, melyet a bécsi udvari ékszerész készített, pompásan díszítve fél gyémántokkal, rubi-nokkal, smaragdokkal. Miután az orosz államkancel-lár megköszönte a figyelmet, azt mondá, hogy ő még nagyobb meglepetést tartott fenn Andrásy grófnak és azzal egy sorban álló 9 cassettére muta-tott, melyek valamennyi orosz rendjel nagykeresztjét tartalmazzák. A sz. András rend ugyanis, mint a legelső rangú orosz decoratió, magában foglalja va-lamennyi orosz rendjel adományozását.

— A „Magyar Polgár“ Senegambiából ex-press hozatott statisztikusa tudni akarja, hogy szu-társulatunk Maros-Vásárhelytől 6000 frt deficitet szen-vedett, miután bevételei csak 17,000 frtot tett, 23 ezer frt kiadással szemben. A deficitet szemire vet-vén az inténdánsnak, annak tulajdonította, hogy a repertoire nem volt „esélyes“. A statistikus olyan kegyes, hogy tanulságos példát is mutat föl az in-tendánsnak Derssin lovárdájában, melynek sátra állí-tólal 1000 frt bérbe került s mely egy hó alatt 13,000 frtot sópört be. A statistikus ugy látszik, semmit sem tud arról, hogy mi különbség van Vá-sárhely és Kolozsvár között lélekszáma és vagyonos-ságára nézve; sem arról, hogy egy ily nagy és arány-lag jól dotált társulat sehol a széles világon subven-tió nélkül fen nem tartja magát; sem arról, hogy a mai ledér kor mily mulatságokat fizet meg. Az elő-biekre nézve utaljuk a statisztikus urat valamelyik kézi könyvre. az utóbbira nézve szolgálunk egy analog példával. A „Budapesti Szemle“ éveken keresztül nagy áldozatokkal volt csak fentartható s végén is 300–400 előfizetővel megszűnt. Evvel szemben itt van p. o. a „Magyar Polgár“ című nyomtatvány. első és utolsó oldala tele a nyomda állandó hirde-tésével és paraffin kenőcsök ajánlatásával; a kö-zepe éretlen nyelvtöltegetésekkel, személyeskedő pisz-kolódásokkal, utólag szedett pletykálódásokkal s a mint látszik meg tud élni. Im a nemzeti színháznak mint műintézetnek és a lovaskomédiának esete iro-dalmi példával illusztrálva. „Ezek a számok megér-demlik, hogy gondolkozzék felettük a szerkesztőség.“

— Nagylelkű segély. Debreczen város ta-nácsa 200,000 frtot szavazott meg az ottani szin-háznak 7 éven keresztül subvencionálására.

— Nagylelkű adomány. Gr. Pálffy József, Pozsony megye főispánja egy magasabb polgáiskola fölállításához Somorján évenként 4000 frt. segélyt ajánlott föl.

— Derssin lovartársulata a jövő hét elején Pestre megy körülnéki. Sok tekintetben vonzó elő-adásának színhelyét az „Orpheum“-ot szemelte ki. Derssin ur ha könnyű szívvél bár, de telt tárczá-val vesz búcsút a „circenses“ látványaiért lelkesülő kolozsvári közönségtől.

— A téli idény előhírnöke, Holländer László ur körünkbe visszaérkezett. A lábak idénye ta-hát ha egyelőre máshol nem: táncziskolájában meg-kezdődik.

— Tűzkronika. Lázca községben 18. á. 28 udvar minden épületekkel s behordott terményekkel elégvén, a kár 30 ezer forintba rug; Tolcsán pe-dig 45 ház s összesen mintegy 73 épület s temér-dek gabona és takarmány égett el; a kár több mint 100 ezer forint; Túrján 21 lakház és 23-melléképü-let; Dipsén 50 épület; Bogyszlón 24 ház égett por-rá, mindenütt a sok gabonával együtt; Sár köz-ségben tűz ütven ki, 40 ház égett el s egy emberélet is áldozatul esett; a kár 60,000 forint. Apróbb égé-sek voltak: Deesen, Péterfalván, N.-Csűrön, Sz.-Ré-genben, Segesvárt, Hévízen, Barátoson sat.

— Abrudbányán, melynek képviselőségéről Bit-tó István lemondott a „Ref.“ szerint Október 4-én lesz az új választás. Sajnálatos emiit a nevezett lap, hogy az ottani Deák-pártnak több a jelöltje, mint a mennyire szükség volna. Nehány verespataki bányász Zsigmondy Vilmosért lelkesül. Nehányan Pogány György alsó-fejérmegyei főispán lekötelezettjei ennek fiát Pogány Károly belügyminiszteri titkár kan-di-dáltak, nagy értesülésünk szerint ugymond és a forrás, melyből meritünk megbízható, a Deák-párt zóme és értelmisége Bartal György mellett csoportosul. Ismerve e bányavidék viszonyait, nézetünk szerint Bartal György volna azon egyéniség, ki leg-inkább lenné hivatva e vidék számos és életbevágó érdekeit a legilletékesebben képviselni. Minden eset-re megvárjuk az ottani Deák-párttól, hogy a szemé-lyes érdektől eltekintve az egyéni rokonszenven vagy ellenszenven érzelmeit alá fogja rendelni a „Deák-párt ügyének“, nem fogja szétforgácsolni erejét, hanem egy név vagy zászló köré fog csoportosulni; ha ez meg nem történik, igen könnyen elveszítjük Abrudbányán a tért, mert a baloldali igaztása itt is oly mérvűvé vált, hogy a Deák-párt meghasonlása legkevésbé sem lenne tanácsos.

— Szegény pestiek. A pesti hatóságnak tu-domására esett, hogy Stiegler Gottlieb, újpesti lakos oly virsliket és kolbászokat küld Pestre, melyek ló-husból valók. Ennek folytán egy hivatalnok küldetett Uj-Pestre és épen rajta kapta Stiegler, mikor a virslik készített. Egy kamarában döglött lovakból származó óriási tömeg lóhúst talált, melyet már a férgek pusztítottak. Azon kérdésre, honnan vették azt felelte, hogy a „nyuzótól.“ Jellemző, hogy a gyeppester, ki a törvényszéki hivatalos személyzet-hez tartozik, ily vétkes dologra eszközül felhasznál-ható. Stiegler azonnal letartóztatott, segédje, ki e gyártmányokat Pestre szállította, azonban még jókor ellillant. Az igaz, hogy a mi virslik is rosszak, de ta-lán nincsenek döglött ló-husból készíve.

— A dél-magyarországi történelmi és ré-gészeti társulat f. hó 23-án rendkívüli választmányi ülést tartott, melyben vidéki kirándulások s azokra vonatkozó érdemleges körülmények megvitatása, a társulati hiv. pecsét cizmer részének meghatározása, a szükséges könyvek beszerzése s egyéb irodai költ-ségek fedezésére megkívántató budget megállapítása végett albizottság küldetett ki. Addig, míg a társu-lat önálló közlönyt kiadni nem képes, a társulati ügyek közlésére a temesvári magyar és német napi-lapok, nemkülömben a „Történelmi adattár“ szer-kesztői kérétek fel. A társulat hivatásának mindkét irányában, népszerű, történelmi és régiségtani nyil-vános előadások által is akarja tüzetes tudományos munkálkodásához az alapot megvetni, és a tagok kö-zül többen felolvasandó irodalmi műveket is jelentet-tek már be a titkárnál.

— Portugál és Brasilia közt új tengeralat-ti huzal lerakására kért s kapott engedélyt Maua br. ki legott hozzá s kezdett az előmunkálatokhoz s így remélhető, miszerint Dél-amerikai rövid időn gyorsan és gyakrabban közölni velünk európaiakkal mozgalmait, politikai, nemzetgazdasági és más téren.

KÖZGAZDASÁG.

A kolozsvári piaci-árjegyzék szeptember 26.

(első ausztriai mérő középár.)

Tisztbúza 7 frt 16 kr. Egybúza 5 frt 10 Roza 4 frt 60 kr. Arpa 2 frt 76. Zab 1 frt. 20 kr. Törökbuza 5 frt 10 kr. Pityóka 1 frt 80 kr. kr. arhabus fontja 23 kr. — A décsi piac árjai szeptember 24-ről ausztr. mérő tisztbúza 6 ft 80 kr. roza 4 ft 40 kr. egybúza 6 ft — k. zab 1 ft — kr. Széna 1 ft. 60 kr. Egy 6 ft 36 hüv. hosszú 8 ft. — kr. Marhabus fontja 18 kr. Konyhaliszt 11 kr. Borsó mérője 6, lenese 6, paszuly 6 ft kr. — A gy-ferővári piac árjai szeptember 21-én ausztr. mérője. Tisztbúza 6 ft. 38 kr. Roza 4 ft 53 kr. Egybúza 4 ft 84 kr. Zab 1 ft 24 kr. Széna köve 1 ft 90 kr. Egy 6 ft 36 hüv. hosszú 12 ft — kr. Egy font fagygyertya 34 kr. Marhabus fontja 18 kr. Konyhaliszt — ft 12 kr, Lenese kupája 28 kr. Paszuly kupája 22 Burgonya mérője 1 frt 65 kr. Disznószár 60 kr. — A besztreczel piac árjai szeptember 3. ausztr. mérő Tisztbúza 6 ft 20 kr., egybúza 4 ft. 90 k. roza 4 ft 60 kr. kukorica — ft. Kr. Zab 1 frt 90 kr. pityóka 1 frt 80 kr. Egy mázsa sza-lonna — ft — kr. Egy font disznószár 60 kr. Egy kupa borsó 24 kr, lenese, 22 kr. paszuly, 20 kr. Egy mázsa kenyérliszt — frt Egy font marhabus 20. Egy mázsa széna 2 frt 10 kr. Egy 6 ft tűzi fa ke-mény 8 ft — kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Szept. 27-én 5%. Metalliques 100 frt. 65 40 Kamat 65 45. Nemzeti kölcsön 100 frt. 70 55 1860. Kölcsön 102.50. Bankrézvény 874. Hitelin-tézetli részvények 333.— London 10 ft. 109.— Ezüst 108.25. Cs. kir. arany 5.25. Napoleondor 875 Urbőli kötvények Magyarországi 80.75 Te-mes 80.50. Erdélyi 78.75 Horvátországi 84.—

Felelős szerkesztő: Szász Béla.

Nyilttér. *)

Idenegek névjegyzéke,

Biasini szállodájában Kolozsvárt, szeptember 27. 1872

Tischler Albert esperes Szathmárról, Vágó Fe-rencz Nagyenyedről, Huber Tanzer zenész Csehor-szágból, Héver Mihály birtokos Boldogfalváról, Lein-berger Samu kereskedő Felvinczről, Fodor Sándor birtokos Déésről, Pap István birtokos Déésről, Lányi László birtokos Moosról, Gyulavári Immervahl József gyógyszerész Bethlenből, Tuzentaler Sigmund főmér-nök Pestről, Dr. Vajda Ferencz kórházi orvos Bécs-ből, Kendi Gusztáv Marosvásárhelyről, Scheheim Lu-kács hasznabérlő Pánczélósról, Döring Einil birtokos Marosvásárhelyről. Halmágyi Victor kereskedő M.-Vásárhelyről. Mátrai Béla színész Marosvásárhelyről, Márton Ferencz ügyvéd, Biharból, Long Ilyés Szász-sebesről, Gróf Haller Oszkár birtokos Pestről, Radaich János birtokos Tasnádról, Pollák Zsigmond kereskedő Bécsből, Brautz Gyula Károlyfehérvárról, Hauser József kereskedő Zsomborról, Babos Imre ügyvéd Sopronból, Hajdu János birtokos Krasznáról, Budo-házi János birtokos Szászveszészéről, Gróf Gerando Bertalan birtokos Kendilónáról, Horváth Atilla jószág igazgató Kendilónáról Beteg Sándor birtokos Szen-gyelyből, Placintár Kristóf Szamosújvárról, Budai Im-re bank fő könyvvizsgáló Pestről, Gorgias Antal ke-reskedő Pettanból. Oláh Ferencz birtokos Déésről, Skletinger Móríz kereskedő Bécsfalvából, Veress Károly ügyvéd Nagyenyedről, Sándor Amália birtok-só Udvarhelyszékről, Dózsa János birtokos Nagy-sebenből, Kordint Károly Szászrégenből, Burián Jó-zsef vasuti vendéglős Csucsáról, Horváth Lajos ke-reskedő Ludasról, Gyarmati Mihály birtokos Közép-lakról, Osvád Gerő Nagyváradról, Berényi Gyula hi-vatalnok Pestről.

A kolozsvári hitelbank és zálogkölesőn társulat elfogad készpénz betételeket 100 frt-tól kezdve pénztárjegyekért, a melyek után 6 % kamatot fizet. E pénztárjegyek értékét Pes-ten is felvehetni az angol-magyar banknál. A kamatok három havonként fizetnek.

A bank kölcsönöket ad mindennemű ér-tékpapírra, arany- és ezüst tárgyakra s más értékes ingóságokra.

Leszámitol váltókat; vesz értékpapírokat, Elvállal pénzbehajtásokat váltókra, utal-ványokra.

Törlesztési kölcsönöket eszközöl 500 frt-tól kezdve telekkönyvezett birtokra 24 1/2 vagy 34 évre; a törlesztés és kamat 8% illető-6 3/4 %-ot tesz.

Egyszersmind jelentjük, hogy első ma-gyar állalános biztosító társaság főügynökeá-gének vezetését elvállalván, elfogadunk minden-nemű tűz-, g jécs életbiztosítást.

Az igazgatóság.

Minden betegnek erő és egészség gyógyszer és költség nélkül:

Revalesciére Du Barry

Londonból.

Minden betegnek gyógyszer és költség nél-kül az izletes Revalesciére du Barry, mely gyermekek-nél és felnőtteknél a gyógyszerek egy öve nedvességet nem teszi. Kivonat 76,000 gyógyítási esetből gyomor, ideg-, altest-, mell-, tüdő-, nyak-, hang-, lélekzési, mirigy-, vese- és hólyag-bántalmakból, melyekből kívánatra másolatok ingyen és bér-mentve küldetnek.

64,210. sz. bizonyítvány.

Nápoly, 1862. april. 12.

Uram! Egy szájbetegség folytán hét év óta borzasztó elsoványodott és szenvedő állapotban voltam. Nem voltam képes olvasni vagy írni; testemen minden ideg reszkett, a rosz emés-tés és folytonos álmatlanság folytán örökké idegizáltságban szenvedtem, mely ide oda ütött és nem hagyott egy percig se békét, a mellett a legnagyobb jobban mélabus voltam, sok orvos kimerítette minden tudományát a nélkül, hogy enyhítette volna szenvedéseimet. Teljesen kétségbeesve próbáltam az ön Revalesciére-jét és most, miután 3. hónapig éttem vele, hálát mon-dok Istennek. A Revalesciére a legnagyobb dicséretet érdemi meg, egészségemet végleg helyreállította és arra képeztett, hogy helyemet a társaságban ismét elfoglalhattam. Teljes hálával és tisztelettel. Marquise de Brehan.

65,715. sz. bizonyítvány.

Páris, 1866. april. 11.

Uram! Leányom a ki igen szenvedő állapotban volt, sem emészteti, sem aludni nem tudott; álmatlanság és gyengeség és ideges izgultásgtól egészen oda volt. Most a Revalesciére-cho-coládé által egészen helyreállt, jó étvágygal, emésztéssel bír oly jó kedvvel, melyet már régóta nélkülözött. H. de Montlols

72,448. sz. bizonyítvány.

Cadix, 1868. június. 3.

Nem mulaszthatom el, őnt azon jó hatással értesíteni, me-lyet az ön Revalesciére-chocoládé-já nem állapotára előhozott. Ez sokévig altástfájdalmak- és folytonos álmatlanságban szen-vedett. Az ön megbecsülhetlen Revalesciére-chocoládé-ja ismét helyreállította.

Moyans Vincente.

Táplálóból levén mint a hns, a Revalesciére felnőttek és gyermekeknek 50-szeres árát megtakarítja. A gyógyszerkebe Bádószeleneczkében fél fontos 1.50, 1 fontos 2.50, 2 fon-tos 4. 50, 5 fontos 10 frt, 12 fontos 20 frt, 24ns 36 frt. Revalesciére-lepények, szeleneczkében 2 frt. 50 kr. és 4 frt. 50 k. Revalesciére chocoládé por- és tábla alakban 12 csészére 1.50, 24 csészére 2.50, 48 csészére 4.50, porban 120 csészére 10 frt, 28. csészére 20 frt, 576 csészére 36 frt. — Kapható: Barry du Barry és társánál Bécs, Walfischgasse 8. sz. Ko-lozsvárt: Binder gyógyszerésznél. Pesten: Török, Prágában: Küsteth J. Brünaben Eder Fr. Debreczenben: Mi-hálovics István gyógyszerésznél. Duna-Féldvárt: Nadhera Pál-nál, Károlyváros: Brill F.-nél, Kanizsán: Lovak Károlynál, Ma-ros-Vásárhely: Fogarasi Dömötörnél, Pozsonyban: Pisztori Felix-nél, Székes-Fehérvárott: Diebolla Györgynél, Váguhlyen: Cong-legner Ignácnál, Varasdon: dr. Halter A.-nál, Agrárban: Trgal-mások gyógyszerésztárbán, a sonkivilla bécsi ház postai utalvány egy utánvét mellett szétküldi.

*) E rovat alatt kölcsöntekért csupán a sajtóhatóság irányában van válni felelősséget a Szász

Hirdetés.

Szabad kir. Kolozsvár várossa B. Szolnokvármegye Kabala-pataka helységében levő m. e. 1000 hold területű és bükös és tölgyes erdőbeli idej makk termése f. é. October-hava 7-én Kabala-patakon el fogván árverezés útján adni, hozzá szállani kívánók lássák el magokat 25 frt. bánatpénzzel; az árverezés bevégeztével a bér összege a város kiküldendő biztosa kezeibe azonnal lefizetendő lesz.

Sz. kir. Kolozsvár város közig. tanácsától. Sept. 13-án, 1872.

(359) (2—3)
Árverési hirdetmény.

Az erdélyi-részi Földmehermesítés A'apigazgatóság és Számvevőség elhasználtabb hivatali felszerelvényei: asztalok, állványok, szekrények, székek, fogasok, fás ládák sat. **october-hó 2—3-dik napjain** a volt kir. kormányzók első udvarán nyilvános árverés útján készpénzért el fognak adni, a vett tárgyaknak azonnal el kellvén vitetni. Ez a közönségnek felsőbb rendelet következtében mindhárom helybeli lap útján tudomására adatik.

Az országos Levéltár igazgatósága.

(358) (2—2)
A kolozsvári állami tanítónő-képezdében a mosatás árlejts útján vállalkozónak adatik ki.

Az árlejts f. 1872. évi **october-hó 2-dik napján** délelőtt 9 órakor tartatik az intézet helyiségében (kül-magyarutca Radák-féle telek), hol az nap a feltételekről és módokról részletesen értesülhetni.

Az igazgató tanács határozatából
KOVÁCSI ANTAL, jegyző.

362 1—3

Kiadó páholy.

Egy fél közép-páholy **October-hóra** kiadó. Ertekezhetni Stein könyvkereskedésében.

(27—*)

Mindenféle
férfi-, nő- és gyermek cipők

árjegyzéke,
Csapó Sándor
árutárlatában Kolozsvárt.

1 pár bőr vagy brünel gyermek cipő	2—3 frt.
1 pár ugyanaz rézorrú	3 frt 30 kr. 3 frt 80 kr.
1 pár bőr vagy brünel nőcipő	3 f. 30, 3 f. 60, 3 f. 80, 4—8 frt
1 pár reggeli cipő bőr-, brünel, vagy posztóból	1 f. 10, 1 f. 50, 1 f. 80, 2—4 f.
1 pár bőr vagy brünel fél-cipő	1 f. 80, 2 f. 50 kr
1 pár férfi-cipő	6 frt 60 kr. 10 frt.
1 pár reggeli férfi-csizma	12 frt. 25 frt.
1 pár reggeli férfi-csizma	3 frt 30 kr.

Az árutárlatban külön osztály van berendezve a lábbelik kényelmes és háborítatlan felpróbálására.

Fog- és szájdorvos Máthé Domokos
„Rubin” fogtisztító-szere
a legjobb-szer a fogak naponta tisztítására, a foghús erősítésére és az oly ártalmas fogók (borkó) képződés megszüntetésére.
Ezen készítmény felől több nevezetes bécsi orvos elismerését nyilatkoztatta.

Egy díszes éreztoboznak ára 1 frt.
Egyedüli forrástár **Csapó Sándornál** Kolozsvárt.

ÁRVERÉSI INTÉZET.

Alólirott Kolozsvárt a belközép-utcában az **ADLER-féle** háznál a **10-lyó 1872-ik september 24-én** hatósági engedéllyel

ÁRVERÉSI INTÉZETET

nyit.

Ezen intézet azt az előnyt nyújtja a t. cz. közönségnek, hogy az eladásra szánt bármely tárgyat leltár mellett beadván az intézetbe, ott az eladást csekély provisióért gyorsan és pontosan eszközlik, a nélkül, hogy a beadó félnek további utánjárása lenne.

Az intézet e mellett a hozzá beadott tárgyakra azok eladásáig előleget is ad, a melyet aztán az eladási árból levő, s így alkalmat nyújt a feleknek, hogy eladásra szánt tárgyaik értékének egy részét azonnal használhassák; ezen kívül szabadságukban áll, a t. cz. feleknek bizonyos meghatározott időn túl eszközöltetni az elárverezést, a mennyiben hogy ideje legyen a feleknek netaláni meggondolkodásnak esetén a tárgyakat az árverezés előtt visszavehetők.

Az intézet végül a felek biztosítására a hatóság előtt megfelelő biztositókat mutatott ki és azt telekkönyvileg bekebelezette; ez által el van hártva minden kétség az intézet soliditásáról nézve, s reméli alólirott, hogy ezen, itt egészen új intézet által, egy régen óhajtott szükségén segíteni szerencsés lesz.

Együttal figyelemztetjük a vidéki t. cz. kereskedőket, hogy a netaláni nem kelendő portékáikat is átveszi az intézet elárverezés végett.

Kolozsvárt, september 12-én 1872.

Tisztelettel

KIRSCHNER JAKAB,

árverezési intézet tulajdonos.

Figyelemztetéstül: Megjegyezzük, hogy a dohány kistőzsde c-akis octóber elsőig fog az intézet helyiségében maradni.

(360) (2—2)
Van szerencsém a t. közönséget ezen-
nel értesíteni, hogy **nőnövelde intéze-**
temet eddigleni lakásomból (hidutca
310 sz.) mai napon áthelyeztem a kis-
mesterutczában 147 szám alatt levő
Hegedüs Sándor-féle házba, a hol is
az idej tanfolyamban résztvevők beírása
történik.

Kelt sept. 28-án 1872.

SCHELL MIHÁLYNÉ,
nőnövelde tulajdonos.

(11—15)

„WIENER COMMISSIONS-BANK“
tőzsde-irodája s váltóüzlete

Schottenring 18 sz. a.

elválal bármennyi tőzsdei-, váltó-, s bank-üzletet.

Helybeli s vidéki megbízások leggyorsabb idő alatt biztosan s al-
posan eszközöltetnek, s a tőzsde iroda által bevásárolt értékpapírok s
váltók tekintettel a pénzpiacz mindenkor állására, a legjutányosabb
feltételek mellett szállítanak.

Az üzlet-helyiségek naponta **reggeli 9 órától** délutáni 6
óráig folytonosan a t. cz. közönségnek nyitva állanak.

(351) (4—4)
Egy 13—15 éves ifju, ki a német-
nyelvet is bírja,
gyakornoknak felvétetik
a Wittich József
könyv-, papir- és írószer kereskedésébe
Marosvásárhelyt.

Könyv- és hangjegy kereskedés bel-középutcza 456 szám.

STEIN JÁNOS KÖNYV- és KÖNYOMDÁJA KOLOZSVÁRTT.

A könyvnyomda helyisége az utóbbi időben megnagyobbított és legujabban is egy új gyorsajtóval gazdagodott,
ugy hogy jelenleg már

három gyors- és egy kézi-sajtó s egy simító-gép van működésben.

Számos és gyakorlott szedőimnek új és mostan divó csinos betűk állnak rendelkezésükre.

Könyomdamban ügyes, szakértő kőmetsző s rajzoló és két sajtó a szükséges személyzettel van foglalkoztatva.

Evtizedek óta e téren működve sikerült minden a nyomdai munkák kiállításához szükségeselt anyagoknak

legjobb és legolcsóbb forrásait felfedeznem.

Az itt elmondottak képezik azon tényezőket, melyek lehetővé teszik, hogy minden

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁT

a **legrövidebb idő alatt**, s **legizlésteljesebben** s oly **jutányos árban** vagyok képes kiállítani, ugy hogy e téren bátran kiállok a versenyt
bármely hazai könyv- és könyomdával.

Elvállalok mindennemű és nyelvű **könyvek**, bármiféle **rovatos ívek**, körlevelek, árjegyzékek, számlák, nász-, gyász- és vigalmi jelen-
tések, meghívó-jegyek, tánczrendek, gyógy-zertári jelzetek, bor-, rozsolia- és más **vignettek**, újévi és más alkalmi üdvözlőtek, barom-
utlevelek, vásárcédulák, hirdetmények, bármilyen nagyságu **falragaszok**, szóval minden e szakba vágó munkák **izletes kiállítását**.

Bátor vagyok pedig különösen a kir. törvényszékek, megyei- s városi hatóságok és a községi előljáróságok
figyelmét arra felhívni, hogy a hivatali szükségletekre megkívántató nyomtatványok gyors kiállítására s legolcsóbb árszámi-
tására különös **sulyt fektelek**.

Előleges költségvetéssel is készséggel szolgálak a gyakrabban előforduló nyomtatványok mintázatainak birtokában lévén.

Az új „**polgári törvénykezési rendtartás**”-ban és a **Kolozsmegye gyalui egyesbirája által a községi előljáróságok ré-
szére kiadott „utasítás”**-ban előforduló **magyar vagy román** szövegű nyomtatványokból — melyekből készletet tartok — külön kis mennyiségben **konz
számra** is, jutányos árban szolgálak. Az „**utasítás**”-ban előforduló mintáknál világosan kiteendő: **magyar vagy román** szövegű nyomtatvány szükséges-e?

Egyidejüleg **bátorságot veszek magamnak könyvkereskedésemet** (bel-középutcza 456 szám) és **papirkeres-
kedésemet** is (fő- 2 szám, a tanácsház tőzsomszédságában) a nagy közönségnek emlékezetébe hozni.

Papir-, raiz- és író-eszközök kereskedése főter 2-dik szám.

Stein János Kolozsvártt.

Stein János Kolozsvártt.